Κων/νον Φρόντζον
Πρόεδρον Ε/Η/Μ.
ΕΝΤΑΥΘΑ

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ◆ ΕΤΟΣ Β' ΦΥΛΛΟ 13 ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1979 ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ 21

ΤΑ ΖΑΓΟΡΙΑ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ...

Στὶς 22.3.1979 δημοσιεύτηκαν στὶς ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες τὰ ἑξῆς:

«Τὰ Ζαγοροχώρια ἀποτελοῦν στόχο τουριστικῆς ἀναπτύξεως γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση, σὲ πρώτη φάση, τοῦ ἐσωτερικοῦ τουρισμοῦ.

Ἡ σχετικὴ ἀναπτυξιακὴ προμελέτη θὰ ἀνατεθεῖ ἀπὸ τὸν Ε.Ο.Τ. σὲ ὁμάδα ἀρχιτεκτόνων, ἡ ὁποία θὰ συνεργασθεῖ μὲ ἐκπροσώπους τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ ποὺ ἔχει ἐνδιαφερθεῖ. Μὲ τὸ μελετητικὸ αὐτὸ ἔργο θὰ προβλέπονται:

◆ Τὰ ἔργα ποὺ μποροῦν νὰ ἐκτελεσθοῦν στὴν περιοχὴ αὐτὴ (ξενῶνες, ξενοδοχεῖα, διαμορφώσεις χώρων κ.ἄ.) μὲ διαφύλαξη τῶν στοιχείων λαϊκῆς Τέχνης.

◆ Τὸ ἀναπτυξιακὸ αὐτὸ πρόγραμμα, ποὺ ἔχει σύνθετες προεκτάσεις, θὰ ἐπιδιωχθεῖ νὰ χρηματοδοτηθεῖ ἀπὸ τὴν ΟΥΝΕΣΚΟ ἢ ἄλλους ὀργανισμοὺς καὶ νὰ ἀποτελέσει μοντέλο καὶ γιὰ ἄλλες περιοχὲς τῆς χώρας.

Αὐτὰ εἶπε στοὺς δημοσιογράφους ὁ γενικὸς γραμματέας τοῦ Ε.Ο.Τ. κ. Π. Λαμπρίας».

Τὴν ἑπόμενη μέρα, στὶς 23.3.1979, στὶς ἐφημερίδες τῶν Γιαννίνων δημοσιεύτηκε ἡ εἴδηση, μὲ περισσότερες λεπτομέρειες:

«Τὰ Ζαγοροχώρια ἀποτελοῦν ἕναν ἀπὸ τοὺς ἀξιολογώτερους τουριστικοὺς πόλους τῆς Ἠπείρου, ὁ ὁποῖος πολὺ σύντομα θὰ ἀξιοποιηθεῖ καὶ θὰ ἀποτελέσει τὸ ἐπίκεντρο τοῦ τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὸν τόπο μας.

Ὁ γενικὸς γραμματέας τοῦ Ε.Ο.Τ. κ. Λαμπρίας κατὰ τὴν πρόσφατη ἐπίσκεψή του στὴν πόλη μας ἐπισκέφθηκε καὶ ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ χωριὰ τοῦ Ζαγοριοῦ ὅπου ἐξέτασε τὰ προβλήματά τους καὶ τὶς δυνατὲς λύσεις γιὰ τὴν περαιτέρω ἀξιοποίησή τους. Καὶ ἐνδείκνυται νὰ ἀξιοποιηθοῦν τὰ Ζαγοροχώρια γιατὶ ἀποτελοῦν ἕνα κόσμημα γιὰ τὴν Ἤπειρο ἐξ αἰτίας τῆς μακρᾶς παραδόσεώς τους στοὺς ἀγῶνες τῆς πατρίδος μας ἐναντίον τῶν κατακτητῶν, στὰ γράμματα καὶ στὶς τέχνες. Ὅλα αὐτὰ συνδυασμένα μὲ τὶς φυσικὲς ὀμορφιὲς τοῦ τόπου ἀποτελοῦν τὸν κύριο στόχο τῆς τουριστικῆς ἀναπτύξεως.

Ὁ κ. Λαμπρίας ὑποσχέθηκε τὴν πλήρη ἀξιοποίησή τους καὶ αὐτὸ φαίνεται νὰ γίνεται πραγματικότητα μὲ τὴν ἀνάθεση τῆς σχετικῆς ἀναπτυξιακῆς μελέτης ἀπὸ τὸν Ε.Ο.Τ. σὲ μιὰ ὁμάδα ἀρχιτεκτόνων ποὺ θὰ συνεργασθεῖ μὲ ἐκπροσώπους τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ.

Σύμφωνα μὲ τὴ μελέτη προβλέπεται νὰ ἐκτελεσθοῦν στὴν περιοχὴ αὐτὴ διάφορα ἔργα ὅπως ξενῶνες, ξενοδοχεῖα, διαμορφώσεις χώρων κ.ἄ. σύμφωνα πάντα μὲ τὴν τοπικὴ παράδοση στὴν τέχνη καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ τῶν παλιῶν κτιρίων.

Τὸ ἀναπτυξιακὸ αὐτὸ πρόγραμμα θὰ ἐπιδιωχθεῖ νὰ χρηματοδοτηθεῖ ἀπὸ τὴν ΟΥΝΕΣΚΟ, ποὺ ἤδη ἔδειξε ἀμέριστο ἐνδιαφέρον, ἢ ἄλλους ὀργανισμοὺς καὶ νὰ ἀποτελέσει ἕνα πρότυπο παραδοσιακῆς δημιουργίας καὶ γιὰ ἄλλες περιοχὲς τῆς χώρας.

Πιστεύεται καὶ εἶναι γεγονός, ὅτι πολὺ σύντομα τὰ Ζαγοροχώρια θὰ ἀποτελέσουν τὸν πυρῆνα τῆς τουριστικῆς κίνησης σὲ ὁλόκληρη τὴν Ἤπειρο».

Ὅλα, ὅσα ἀναφέρονται στὶς δυὸ εἰδήσεις, ἂν γίνουν πραγματικότητα, θὰ συμβάλουν στὴ δημιουργία συνθηκῶν γιὰ νέα ἄνθηση τῆς ζωῆς στὸ Ζαγόρι. Θὰ κλείσει μιὰν ἐποχὴ καὶ θ' ἀνοίξει μιὰν ἄλλη. Οἱ δηλώσεις

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 8η ΣΕΛ.

Χρονογράφημα

Σιέγεις γύρω ἀπ' τὴν παράδοση καὶ τὸ λαϊκὸ πολιτισμό

Τοῦ κ. ΒΛΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Πάει κάμποσος καιρὸς τώρα, ποὺ ἐντελῶς συμπτωματικὰ βρέθηκα προσκαλεσμένος σὲ μιὰ «κοσμικὴ συγκέντρωση» ἀπ' αὐτές, ποὺ ταχτικὰ γίνονται ἐδῶ στὴν Ἀθήνα, στὸν «καλὸ καὶ καθὼς πρέπει» κόσμο. Ὅλα ἀστραφτερά. Ὅλα λάμπανε. Χαρούμενοι, εὐπροσήγοροι καὶ διαχυτικοὶ οἱ οἰκοδεσπότες. Φανταχτερὴ καὶ προκλητικὴ ἡ ἐπίπλωση τῶν αἰθουσῶν ὑποδοχῆς. Πολυδάπανες οἱ τουαλέτες τῶν κυριῶν καί... ἡ διακόσμηση κάτι παραπάνω ἀπὸ ἐντυπωσιακή. Ἔ! αὐτὴ ἦταν ποὺ ἦταν, «λαϊκὴ, παραδοσιακή!» «Ἠπειρώτικη», τὸλεγαν καὶ τὸ ξανάλεγαν μὲ αὐταρέσκεια οἱ οἰκοδεσπότες τούτου τοῦ ἀρχοντικοῦ, οἱ ὁποῖοι, ὅπως διατείνονταν, εἶχαν κάποια μακρυνὴ καταγωγὴ ἀπ' τὰ Ζαγοροχώρια.

Δίσκοι ἀσημένιοι σκαλιστοί λογιῶν - λογιῶν καὶ πορσελάνινοι καὶ πιάτα, πιατέλες ζωγραφισμένες μικρὲς καὶ μεγάλες στοὺς τοίχους, μοῦ θύμισαν τὰ χρόνια ἐκεῖνα, ποὺ οἱ Ζαγορίσιες νοικοκυρὲς πρόσχαρες, φιλόξενες καὶ καλοδεχούμενες φίλευαν τοὺς ἐπισκέπτες στὰ γιορτάσια μὲ τοὺς δίσκους αὐτοὺς τὸ γλυκὸ τοῦ κουταλιοῦ, καὶ στὴν ἐποχὴ του, τὸ τριαντάφυλλο, ἢ τὶς λαλαγγίτες στὶς πιατέλες τὰ Χριστούγενα.

Πλόσκες καὶ τσίτσες παραπέρα ξύλινες, πλουμιστὲς καὶ χάλκινες μὲ γύρισαν δεκαετίες πίσω, ὅταν παιδάκι κι' ἐγὼ πήγαινα μὲ τὴν κεντητὴ τσίτσα τὸ κρασὶ τῆς νύφης στὰ ψίκια. Ταψιὰ μικρὰ καὶ μεγάλα, σαγάνια ὡς καὶ σνιά, ποὺ ἄλλοτε σ' αὐτά, ξέχωρα ἀπ' τὶς πίττες στὸ γάστρο, ἁπλώναμε καὶ τὸν τραχανᾶ στὶς αὐλὲς καὶ στοὺς ὀβοροὺς γιὰ νὰ στεγνώσει, τώρα σκέπαζαν τὰ τραπέζια καὶ τὰ τραπεζάκια τῶν αἰθουσῶν σὰν διακοσμητικὰ κι' ἔδιναν στὰ μικρὰ παιδάκια τῆς συντροφιᾶς περισσή χαρὰ σὰν τὰ χτυποῦσαν τώρα κι' ἀντιβούΐζαν μαζὶ μὲ τοὺς ἤχους τῶν στερεοφωνικῶν.

Κακάβια καὶ κακάβες μ' ἀρβάλια, ἀνθοδοχεῖα τώρα, σκόρπιζαν τὶς μυρωδιὲς ἀπ' τὶς γαρδένιες καὶ τὰ τριαντάφυλλα, ἐκεῖ, ὅπου ἄλλοτε βράζαμε τὸ γάλα καὶ τὸν τραχανὰ τὸ χειμῶνα γιὰ νὰ ζεστα θοῦμε ἀπ' τὴν παγωνιὰ καὶ τὸ ἀνεμοσούρι, ποὺ μᾶς περόνιαζε ὡς τὸ κόκκαλο.

Καὶ ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα πάρα πολλά, ὅλα, μὰ ὅλα, γνήσια, αὐθεντικά, παλιοκαιρίσια (τὸδειχνε ἄλλωστε καὶ ἡ χρονολογία σὲ μιὰ σκαλιστὴ κασσέλα 1881), ἔξω ἀπὸ δυὸ κακοφτιασιδωμένα σαμάρια ἀπὸ κάποιο σύγχρονο μοντέρνο σαμαρᾶ - ἔμοιαζαν θλιβερὰ κακέκτυπά τους. Ὅλα τ' ἄλλα, ὅπως μὲ διαβεβαίωσαν μὲ εἰλικρί-

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ 2η ΣΕΛ.

σημειώματα

ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΣΥΣΚΕΨΗ

Στὴ σύσκεψη ποὺ ἔγινε στὸν Πολιτιστικὸ Σύλλογο γιὰ τὴν ἵδρυση ἐργοστασίου ξυλείας στὸ Ζαγόρι ἀκούσθηκαν πολλὲς ἀπόψεις ὡς πρὸς τὸν φορέα τοῦ Ἐργοστασίου.

Ἐπειδὴ τὸ ἐνδιαφέρον ὅλων τῶν Ζαγορίσιων εἶναι νὰ μπορέσουμε ὄχι μόνο νὰ κρατήσουμε τὸν πληθυσμὸ τῶν χωριῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν αὐξήσουμε γι' αὐτὸ πρέπει ὁπωσδήποτε στὸ ἐργοστάσιο, ποὺ θὰ γίνῃ, νὰ εἶναι μέτοχοι ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΩΣ καὶ μόνον οἱ Δασικοὶ Συνεταιρισμοὶ τῶν δασοκτημόνων Κοινοτήτων. Σὲ περίπτωση ποὺ μία Κοινότης δὲν ἔχει Συνεταιρισμὸ τότε μπορεῖ νὰ μετάσχῃ ἡ ἴδια.. Αὐτὸ θὰ ὠφελήση πολὺ τὰ χωριὰ τοῦ Ζαγορίου, γιατὶ οἱ Δασεργάτες θὰ ἔχουν ἐξασφαλισμένο ἕνα ἱκανοποιητικὸ ἡμερομίσθιο ἀλλὰ καὶ ΜΕΡΙΣΜΑ στὰ κέρδη τοῦ Ἐργοστασίου. Ἔτσι ἔχοντας μεγάλα ἔσοδα ὁ ἐργάτης μπορεῖ νὰ προσελκύση καὶ ἄλλους, ποὺ γυρίζουν στὰ μεγάλα Κέντρα γιὰ νὰ ἐγάλουν τὸ ψωμί τους, ἐνῶ μποροῦν νὰ ἔλθουν στὰ χωριὰ τους κι ἔτσι νὰ αὐξηθεῖ ὁ πληθυσμός. Ἐξυπακούεται ὅτι μέτοχοι τοῦ Ἐργοστασίου δὲν θὰ εἶναι μόνον ὅσοι μένουν σήμερα στὰ χωριά, ἀλλὰ ὅσοι νέοι Κάτοικοι θὰ ἔλθουν γιὰ νὰ ἐργασθοῦν ὡς δασεργάτες. Ἔτσι μόνον ὑπάρχει ἐλπίδα νὰ γίνει μία προσπάθεια αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν χωριῶν.

ΤΑ ΔΑΣΟΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

Τὸ ὅ,τι οἱ Ζαγορίσιοι εἶχαν κτήματα —χωράφια κι ἀμπέλια—ποὺ μὲ τὸ πέρασμα τῶν χρόνων ἔγιναν δάση κανένας λογικὸς ἄνθρωπος δὲ θὰ τὸ ἀμφισβητήσει, ἂν ξέρει ἢ ἂν ἐπισκεφθεῖ τὶς διάφορες τοποθεσίες στὸ Ζαγόρι· ὅπου, μέσα στὸ δάσος, τὰ «σιάδια» καὶ οἱ «λάκκες», ἔχουν «δέματα», τοίχους γιὰ νὰ κρατοῦν τὰ χώματα καὶ τοίχους γιὰ φράχτες ἀπ' τ' ἀγρίμια. Καθὼς καὶ καλύβες κι ἀμπελόσιτα στὶς ἄκρες. Ὅλα αὐτὰ βέβαια ἐρειπωμένα σήμερα.

Ὁ συνεργάτης μας καὶ μέλος τῆς ἐκδοτικῆς μας ἐπιτροπῆς Κώστας Λαζαρίδης, γνωστὸς λόγιος καὶ λαογράφος ἀπ' τὸ Ζαγόρι, ἔγραψε σὲ συνέχειες καὶ σὲ προηγούμενα φύλλα μας καὶ φανέρωσε, μὲ ἀφορμὴ δικὴ του ὑπόθεση, πῶς, ἀκριβῶς, αὐτὰ τὰ κτήματα τῶν Ζαγορίσιων κυριολεκτικὰ ἀοπάγτηκαν ἀπ' τὸ Κράτος καὶ καταπατήθηκαν ἀπ' τὶς δασικὲς ὑπηρεσίες. Καὶ περιμέναμε μιὰ ὑπεύθυνη ἀπάντηση ἀπ' αὐτὲς τὶς ὑπηρεσίες γιὰ νὰ μάθουν, οἱ ἐνδιαφερόμενοι πότε καὶ πῶς σκέπτονται νὰ τοὺς δώσουν τὸ δίκιο τους; ἂν πραγματικὰ σκέπτονται κάτι τέτοιο. Ἢ ἂν ὄχι πάλι νὰ τὸ ξέρουν' κι ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ ξέρουν καὶ γιατὶ δὲ θὰ τοὺς τὸ δώσουν— Μέχρι σήμερα τέτοια ἀπάντηση δὲν πήραμε. Γι' αὐτὸ ἐπανεχόμαστε καὶ τὸ ξαναλέμε: Δὲν ἔχουν δικαίωμα οἱ κάθε εἴδους δημόσιες ὑπηρεσίες νὰ «κωφεύουν» καὶ νὰ μὴν ἐνημερώνουν σωστὰ τοὺς πολίτες. Κι ἀπ' τὴν ὑποχρέωση αὐτὴ δὲν ἐξαιροῦνται οἱ δασικὲς ὑπηρεσίες· ἐδῶ καὶ στὴν Ἀθήνα, (ἀλήθεια ποῦ εἶναι ἡ εὐθύνη;) Τί περιμένουν λοιπόν; Ἐμεῖς, τὸ λέμε, δὲ θὰ σταματήσομε, οὔτε θὰ κουραστοῦμε, γιατὶ εἴμαστε ἡ φωνὴ τῶν ἀδικημένων συμπατριωτῶν μας. Τόσων Ζαγορίσιων πολιτῶν, μορφωμένων κι ἀξιόλογων, ποὺ οἱ δασικὲς ὑπηρεσίες δὲν καταδέχονται οὔτε νὰ τοὺς ἀπαντήσουν!

ΣΤΑΜΑΤΗΣΕ ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟ:

Μὲ τὴν ἔκδοση τοῦ πανηγυριοῦ τεύχους τῆς ἐφημερίδας μας γιὰ τὴ Ζαγορίσια γυναίκα τῆς Πίνδου ξεκινήσαμε. Κι ἦταν τὸ ξεκίνημα ἐλπιδοφόρο. Ὕστερα ἔγινε ἡ γιορτὴ ποὺ ὀργάνωσε ἡ Ἕνωση Ζαγορισίων στὴν Ἀθήνα μὲ τιμώμενο πρόσωπο τὸν ἐκλεκτὸ χρονογράφο Παῦλο Παλαιολόγο, ποὺ ἔγραψε τὸ πρῶτο χρονογράφημα (τὸ 1940) γιὰ τὴν γυναίκα τῆς Πίνδου, κι ὕστερα; Ὕστερα θὰ πρεπε, ὅπως ξαναγράψαμε οἱ ὀργανώσεις τῶν Ζαγορίσιων στὴν Ἀθήνα καὶ στὰ Γιάννινα, νὰ ἐνδιαφερθοῦν καὶ νὰ φροντίσουν γιὰ τὴ συγκρότηση ἐπιτροπῆς ἀπὸ πρόσωπα ἱκανὰ νὰ πραγματοποιήσουν τὸ ἔργο. Νὰ κάνουν δηλ.. ὅτι χρειάζεται γιὰ νὰ γίνει τὸ ἄγαλμα τῆς Ζαγορίσιας γυναίκας τῆς Πίνδου στὸ Ζαγόρι. Ἔστω καὶ τόσο ἀργὰ καὶ καθυστερημένα.

Ἀπ' ὅσα ξέρομε, μέχρι τώρα δὲν ἔγινε τίποτε. Γιατί; Σταμάτησε τὸ ἐνδιαφέρο;

ΕΠΙΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΤΙΜΗ

Ὁ τ. πρόεδρος τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου Ἰωαννίνων - Θεσπρωτίας κ. Δημήτριος Φλίνδρης, πολεμιστὴς τοῦ 40—41 καὶ μέλος τοῦ Ἱδρύματος Βορειοηπειρωτικῶν ἐρευνῶν, ἄρχισε ἀγώνα γιὰ τὴν περισυλλογὴ καὶ μεταφορὰ στὴν πατρίδα τῶν ἱερῶν λειψάνων τῶν ἡρωϊκῶν πολεμιστῶν μας, ποὺ ἔπεσαν στὰ Βορειοηπειρωτικὰ βουνὰ αὐτῶν ποὺ δημιούργησαν τὸ θρύλο τοῦ 40—41.

Παραστεκόμαστε στὴν προσπάθεια καὶ ξητοῦμε τὴν ταρὴ τῶν δικῶν μας —Ζαγορίσιων ἡρώων— στὸ Ζαγόρι τους. Στὴ γῆ ποὺ γεννήθηκαν καὶ ζοῦν ἀκόμα οἱ δικοί τους.

Ἡ συνδρομή

Γιὰ τὴ σωστὴ ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας μας χρειάζονται: α) ἡ φροντίδα ὅσων ἐργάζονται γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση κάθε ἔκδοσης, β) ἡ ἐθελοντικὴ ἐργασία τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν φίλων της, γ) ἡ πνευματικὴ συνεργασία τῶν συμπατριωτῶν, δ) ἡ μελέτη τῶν θεμάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τὸν τόπο μας, ε) αἱ ἀνταποκρίσεις ἀπὸ τὰ χωριὰ μας καὶ στ) ἡ ἀποστολὴ τῶν συνδρομῶν - ἐνισχύσεων γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν τυπογραφικῶν, τοῦ χαρτιοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἐξόδων ὅπως ἀναφέρονται στὸν ἀπολογισμὸ 1978. Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ 16σέλιδη ἔκδοση κοστίζει μόνον τυπογραφικὰ καὶ χαρτὶ 20.000 δρχ.

Ὅπως καὶ ἄλλοτε γράψαμε ἡ ἐφημερίδα μας θὰ ἀντιμετώπιζε πρόβλημα γιὰ τὴν κανονική της ἔκδοση ἐὰν δὲν ἔλχε τὴν συγκεκριμένη προσφορὰ τῶν τιμητικῶν συνδρομῶν ὅσων ἀπὸ τοὺς συμπατριώτες μας ἔνοιωσαν τὴν πολύτιμη προσφορὰ τῆς ἐφημερίδας τῶν Ζαγορίσιων.

Ὡς τόσο παρατηρεῖται κάποια καθυστέρηση στὴν ἀποστολὴ τῶν συνδρομῶν μὲ ἀποτέλεσμα ἡ δυσχείρηση νὰ ἀναγκάζεται σὲ πολλὲς περιπτώσεις, νὰ δανείζεται γιὰ τὴ ἐξόφληση τῶν ἐργατικῶν.

Γι' αὐτὸ παρακαλῶ τοὺς συνδρομητὲς μας ἄς θυμηθοῦν νὰ μᾶς στείλουν τὴ συνδρομή τους —ὅσοι καὶ ἄν εἶναι— γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἐξόδων ἔκδοσης τῆς ἐφημερίδας.

Ὁ Διαχειριστὴς
ΚΙΜΩΝ ΚΤΡΙΑΖΗΣ

Τὸ χρονογράφημα

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 1η ΣΕΛ.

νεια τ' ἀφεντικὰ τοῦ ἀρχοντικοῦ, σὰν Ζαγορίσιο, εἶχαν τὴν προέλευσή τους ἀπὸ κάποια Ἠπειροτοχώρια. Ἀκριβοπληρωμένα τὰ περισσότερα καὶ μερικά, πολὺ λίγα ἀπ' αὐτὰ ἦταν «αὐθόρμητες». «πηγαῖες» προσφορὲς κάποιων δωρητῶν σὲ ἀντάλλαγμα γιὰ κάποια ἐκδούλευσή τους πρῶτα ἀπ' τὸν πατέρα καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸ γιὸ γιὰ νὰ περάσουν τὶς «μεγάλες πόρτες» ἐκεῖ, ποὺ χωρὶς τὸ μπιλετάκι ἢ τὸ μεγαλόσχημο συνοδὸ δὲν εἶναι καὶ τόσο εὔκολη ἡ πρόσβαση στὸ φτωχὸ καὶ ἄσημο λαό.

Ἔφυγα μ' ἕνα αἴσθημα πικρίας καὶ ἐνοχῆς μαζί, γιατὶ δὲν ἀποτόλμησα νὰ πῶ μπροστὰ στοὺς κυρίους αὐτοὺς τὶς ἁπλοϊκὲς αὐτὲς σκέψεις μου. Ἴσως καὶ νὰ μὴ θέλησα νὰ χαλάσω τὴν εὐχάριστη ἐκείνη ἀτμόσφαιρα τῆς ματαιοδοξίας τους. Πάντως ἔφυγα μὲ πολλὰ ἐρωτηματικά. Εἶναι τάχα τόσο εὔκολο νὰ διατηρήσει κανεὶς τὴ λαϊκὴ μας παράδοση μὲ τέτοιου εἴδους ἐνδιαφέροντα, ὅταν εἶναι ἀποκομμένος ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ καὶ ὅταν δὲ μπορεῖ νὰ κρατήση τὸν παλμὸ του καὶ δὲν νοιώθει τὶς λαχτάρες, τοὺς καϋμοὺς καὶ τὴν ἀγωνία του; Καὶ εἶναι ἄραγε λαϊκὴ παράδοση αὐτὸ ποὺ γίνεται τώρα —καὶ δυστυχῶς γίνεται σ' εὐρεία κλίμακα— νὰ συναγωνίζονται τὰ μεγαλοαστικὰ σαλόνια ποιὸ θὰ στολιστεῖ πιὸ ἀκριβότερη καὶ περισσότερη χωριάτικη ἐπένδυση; Καὶ δὲν ὑποβιβάζεται ἡ λαϊκὴ μας παράδοση ὅταν αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ λαϊκοῦ μας πολιτισμοῦ, γίνονται ἐμπορεύσιμο ὑλικό;

Ἡ λαϊκὴ παράδοση δὲν διατηρεῖται, κατὰ τὴν γνώμη μας, μὲ τέτοιου εἴδους ἢ ἀκαδημαϊκὰ ἐνδιαφθείρεται, μεταβάλλεται σ' ἕνα φαινόμενο «παπαπαράδοση», ὅμοιο μὲ τὸ φαινόμενο τοῦ «πατριωτισμοῦ» καὶ τελικὰ γίνεται μόδα. Ἀλλὰ ἡ λαϊκὴ μας παράδοση δὲν εἶναι σωστὸ νὰ γίνει μόδα. Εἶναι συνυφασμένη μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας καὶ μόνο αὐτὸς ὁ ἀνάδρομος ὁ ἄσημος αὐτὸς ξέρει ν' ἀγαπᾶ καὶ νὰ τιμᾶ τὰ πράγματα ποὺ τὸν ἐκφράζουν καὶ σημαδεύουν τὴ ζωή, τὸ μόχθο του, τοὺς ἀγῶνες καὶ τὴν ἱστορία του, μόνο αὐτὸς εἶναι ἄξιος νὰ κρατήσει τὴ λαϊκὴ μας παράδοση.

«Κι' ἅμα τὸν τελειώσεις, ὁ κόσμος θὰ γυρίζει μόνο γιὰ νὰ τὸν βλέπουν, δὲ θ' ἀλέθει;» ρώτησε ἕνα μεσόκοπο νησιώτη μιλώντας ὁ Σεφέρης, ποὺ διόρθωνε τὸ μυθιστόρημα τοῦ γιατὶ ἤθελαν νὰ τὸν κάνουν νὰ γυρίζει γιὰ τὸν τουρισμό. Κι' ἐκεῖνος μὲ τὸ βαθὺ λαϊκὸ ἔνστικτο τοῦ ἀπάντησε. «Ἄμ! δὲν εἶναι σωστό, πρέπει ν' ἀλέθει καὶ λίγο σταράκι».

Καὶ πρὶν τελειώσω, μιὰ πρόταση ἔτσι, σὰν ἔπωδό. Νομίζομε ὅτι εἶναι ἀνεπίτρεπτο νὰ γίνεται ἐμπορεύσιμο ὑλικό, ὅτι ἀπόμεινε στὰ χωριὰ μας ἀπ' τὸ λαϊκὸ πολιτισμό. Ἴσως ἡ εὐθύνη νὰ βαραίνει τὸ ἕνα μέρη. Γι' αὐτὸ κανονικὰ σκόπιμο μὲ εὐθύνη τῶν Κοινοτικῶν Συμβουλίων, ἢ ἄλλων ἐπιτροπῶν νὰ συγκεντρωθοῦν προαιρετικὰ ἀπ' τοὺς ἰδιῶτες, ὅσοι φυσικὰ τὸ θέλουν καὶ ἔχουν τέτοια εἴδη τοῦ λαϊκοῦ μας πολιτισμοῦ νὰ ταξινομηθοῦν, νὰ καταγραφοῦν σὲ ἐπίσημα βιβλία, ἀφοῦ πρῶτα ἐξασφαλιστοῦν σίγουρα καὶ ὕστερα νὰ τοποθετηθοῦν μὲ μεράκι καὶ χρονολογικὴ συνέχεια σὲ μιὰ ἀπ' τὶς ἀδιάθετες αἴθουσες τοῦ καθ' ἑαυτοῦ σχολειοῦ —καὶ δυστυχῶς στὰ χωριὰ μας ἔμειναν σχεδὸν ὅλες ἀδιάθετες— ἔτσι ποὺ νὰ μεταταποῦν σὲ ζωντανὲς αἴθουσες τοῦ λαϊκοῦ μας πολιτισμοῦ.

ΖΑΓΟΡΙΣΙΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟΥ κ. Κ. ΒΑΡΖΩΚΑ

ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ

Πέρα στὸν πέρα μαχαλὰ στὸν πέρα καὶ στὸ δῶθε
Ἐκεῖ ξεσῆκε ἕνα στοιχειὸ ποὺ τρώει τοὺς λεβέντες
Τοὺς ἔφραγε τοὺς ἔσωσε ὅλους μὲ τὴν ἀράδα.
Τῆς χήρας γιὸς ἀπόμεινε πούγηταν ἀντρειωμένος
Παίρνει τὸ τουφεκάκι του καὶ πάει νὰ κυνηγήσει
Πέρα στοὺς κάμπους στὰ δουνὰ σ' ἕνα μικρὸ σιαδάκι
Βρίσκει μιὰ κόρη ὄμορφη ξανθὴ καὶ μαυρομάτα
—Καλὴ μερά σου κόρη μου, —Καλῶς τον τὸν λεβέντη
—Κόρη γιὰ δόσιμου τὸ φιλὶ τὰ δυό σου μαῦρα μάτια
—Πέρα σὲ κείνη τὴ συκιὰ ποῦειν' ὄμορφο πηγάδι
μοῦπεσε ἡ ἀρραβώνα μου, τὸ πρῶτο δαχτυλίδι,
ὁποιος θὰ μπεῖ νὰ μοῦ τὸ ἀρεῖ ἄνδρα θὰ τὸν ἐπάρω.
Ξεζώθηκε, ξεντύθηκε καὶ στὸ πηγάδι μπῆκε
Βλέπει σοράδες κόκκαλα κι ἀνθρώπινα κεφάλια
—Τράβα με κόρη μ' τράβα με, βρῆκα τὸ δαχτυλίδι
—Αὐτοῦ ποὺ μπῆκες χήρας γιέ, ποτὲ δὲν ξαναβγαίνεις,
Ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνο τὸ στοιχειὸ ποὺ τρώει τοὺς ἀνθρώπους.
—Σύρε νὰ πεῖς τῆς μάνας μου νὰ μὴ μὲ περμένει
Πῆρα τὴν πέτρα πεθερά, τὴ μαύρη γῆ γυναῖκα
κι αὐτὰ τὰ λιανολίθαρα ἀδέρφια καὶ ξαδέρφια.

ΤΗΣ ΞΕΝΗΤΙΑΣ

Κίνησαν τὰ καρβάνια τὰ Ζαγοριανὰ
κίνησε κι ὁ καλὸς μου νὰ πάει στὴν ξενητιά
οὔτε γράμμα μοῦ στέλνει μήτε ἀντιλογιά.
Πέρασαν τὰ χρόνια! καμιὰ δεκαριά!
μοῦστειλε μαντήλι μ' ἑκατὸ φλουριὰ
στὴν ἄκρη στὸ μαντήλι γράφ' ἀντιλογιὰ
—Θέλεις κόρη μ' παντρέψου, θέλεις καλογρηᾶ
Θέλεις τὰ μαῦρα βάλε καὶ καρτέρα με.
Ἐμένα μὲ παντρέψαν μέσα στὴ βλαχιὰ
Πῆρα βλάχα γυναίκα, μάγισσα πεθερὰ
μαγεύει τὰ καράβια καὶ δὲν ἔρχονται
μάγεψε καὶ μένα καὶ δὲν ἔρχομαι
ὄντας κινῶ γιὰ νἄρθω, χιόνια καὶ βροχὲς
κι ὅταν γυρίζω πίσω, ἥλιος, ξαστεριές!

ΑΓΑΠΗ ΠΑΝΤΡΕΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΝΥΠΑΝΤΡΗ

(Χορὸς γυριστὸς)

Σχίζω ρί - μωρὴ Πανάγιω, σχίζω ρίζα τὸ λεμόνι
σχίζω ρίζα τὸ λεμόνι, βρίσκω τὴν Πανάγιω μέσα
Βρίσκω τὴν Πανάγιω μέσα, πῆπλεκε χρυσὸ γαϊτάνι
πῆπλεκε χρυσὸ γαϊτάνι καὶ τοῦ γάμου της γιορντάνι
Γιάσ' Πανάγιω μιά, γιάσ' Πανάγιω δυό,
γιάσ' Πανάγιω τρεῖς
Νὰ μὴν παντρευτεῖς, κι ἂν θὰ παντρευτεῖς
τί καλὸ θὰ ἰδεῖς;
Θὰ φιλήσεις, θ' ἀγκαλιάσεις καὶ θὰ βαρεθεῖς.

Οἱ ρίζες καὶ ἡ ἀνυπολόγιστη ἀξία τους

Ἡ ἐκδήλωση τῶν Σουδενιωτῶν τῆς Ἠπείρου καὶ τοῦ Μωριᾶ στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ ξενοδοχείου «Μίνως» Πειραιῶς 1, εἶχε πολὺ μεγάλη ἐπιτυχία.

Γέμισε, πλημμύρισε ἡ αἴθουσα ἀπὸ κόσμο, στὸν ὁποῖο ἀντιπροσωπεύονταν ὅλες οἱ ἡλικίες. Καὶ ἦταν ὅλοι τους χαρούμενοι, ἱκανοποιημένοι, εὐδιάθετοι, γιατὶ ἐκεῖ τοὺς εἶχε ὁδηγήσει ἡ ἀκαταμάχητη ἑλκτικὴ δύναμη τῆς ρίζας τους. Αὐτὴ εἶναι ποὺ κάνει τὰ μεγάλα θαύματα. Ποιὰ εἶναι ἡ ρίζα τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ τὸν ἐπειρεάζει, τὸν σημαδεύει καὶ τὸν κατευθύνει σ' ὅλη του τὴ ζωή, ἰδιαίτερα σὰν ἀρχίσει νὰ γέρνη αὐτὸς καὶ νὰ περνάει στὴν τρίτη γενιά; Ὁ τόπος ποὺ γεννήθηκε καὶ ἔζησε τὰ πρῶτα 5 χρόνια τῆς ζωῆς του. Τό τε εἶναι ποὺ διαμορφώνεται ἡ προσωπικότητα, τότε εἶναι ποὺ βρίσκει τὴ στράτα του, τότε ριζοβολεῖ καὶ δὲν εἶναι εὔκολο τὸ ξερρίζωμα τον, ἂν ὄχι ἀδύνατο.

Ἔτσι στὸ κάλεσμα τῆς Σουδενιώτικης βραδιᾶς ὅσοι ρίζωσαν στὰ Σουδενὰ τους ἦταν ἀδύνατο νὰ λείψουν. Ὅλες οἱ ἐκδηλώσεις αὐτῆς τῆς μορφῆς σημειώνουν ἀπόλυτη ἐπιτυχία. Καὶ ὁ λόγος εἶναι αὐτὸς ποὺ ἀναφέρθηκε. Ἡ ρίζα τὸ ριζοβόλημα, τὰ πρῶτα 5 ἕως 6 χρόνια τῆς ζήσης τοῦ ἀνθρώπου.

Μοῦ ἔρχεται στὴ θύμηση ἕνας μακαρίτης συγχωριανός μου, ποὺ πρόκοψε καὶ τράνεψε σ' ὅλη του τὴ ζωή.

Πεντάχρονος ἔφυγε ἀπὸ τὸ χωριό μας. Γύρισε γέροντας.

Δὲ βγῆκε καλύτερος Σουδενιώτης ἀπ' αὐτόν. Παθολογικὴ ἡ ἀγάπη του γιὰ τὰ Σουδενά. Ἀνεκτίμητη ἐπιρεία καὶ ἡ προσφορά του σ' αὐτά.

Ἂν αὐτὸς ἀναφέρεται μιὰ παράδειγμα, κανένας ἴσως σωστὸς ἄνθρωπος δὲν ξεκόβεται εὔκολα ἀπὸ τὴν πατριχὴ γῆ.

Ἀντάμωσα στὴ «Σουδενιώτικη βραδιὰ» ἕναν ἄλλο συγχωριανό μου. Ἀποκομμένος ὄχι ξερριζωμένος, ἀπὸ τὰ κατσέβραγα, ποὺ εἶναι σφηνωμένα τὸ χωριὸ μου ἀπὸ πολλὰ χρόνια. Ἴδια περίπτωση σχεδὸν μὲ τὴν προηγούμενη. Ἀδυσώπητες οἱ βιοτικὲς συνθῆκες τὸν κατευθύνουν ὅπου αὐτὲς ἤθελαν. Ἀγώνας συνεχής, ἀνήφορος, τραχειὰ ἡ πορεία. Μὲ τὶς ἱκανότητες καὶ τὸ μόχθο ξεπέρασε τὶς φορτοῦνες, ἀνέβηκε. Θεωρεῖται σήμερα ὁ πιὸ καλύτερα πασμένος στὸ χωριὸ μου. Δὲ θαμπώθηκε. Δὲν ἔχασε τὸν προσανατολισμό του. Θυμᾶται τὸ σπίτι του ποὺ τὸν γαλούχησε, ἀλλὰ σωριάστηκε σὲ ἐρείπια, γιατὶ δὲ μποροῦσε νὰ γίνει ἀλλιώτικα καὶ τώρα ἡ λαχτάρα καὶ τὸ δραμὰ του νὰ πάει στὴν πατριχὴ γῆ καὶ νὰ φκιάσει 10 φορὲς καλύτερο ἀπ' ὅ,τι τὸ εἶχε ἀφήσει πάει νὰ γίνει πραγματικότητα. Ποιὸς μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήση τὴν ἀγαθοποιὸ δύναμη τῆς ρίζας;

Ἡ δὲ Σουδενιώτικη βραδιὰ τῆς 17ης Μαρτίου γιὰ σκοπὸ εἶχε νὰ ποτίσει μὲ πεντακάθαρο νερὸ καὶ νὰ λιπάνη τὴν εὐλογημένη ἀειθαλῆ ρίζα ὅλων τῶν Σουδενιωτῶν.

Σ.Λ.Λ.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

Τὸ κατωτέρω ἐπεισόδιο μοῦ τὸ διηγήθηκε ἐνενηκοντούτης γέρων, κάτοικος Τόσκεσι τὸ ἔτος 1912:

Φανερώνει τί ἦταν τὸ Ζαγόρι πρὶν τὸ 1900.

Ἡ Λάκα Σουλίου τυγχάνει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὀρεινὴ καὶ ἄγονος οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἐξενητεύοντο στὸ Ζαγόρι τὸ ὁποῖον εὐημεροῦσε καὶ ἐργάζοντο ὡς χουσμεκιαρέοι (δοῦλοι), δραγάτες (ἀγροφύλακες) καὶ φυλαχτᾶδες καὶ παίρναν μαζὶ τους καὶ τὰ τέκνα τους ἡλικίας 10—15 ἐτῶν.

Κάποτε ἕνα 15ετὲς παιδὶ ἐπέστρεψεν στὸ χωριὸ του γιὰ νὰ δῆ τὸν γέρο παπποῦ του καὶ ἐκεῖ ἔγινε ὁ κατωτέρω διάλογος, Ὁ παππὸς ἀπὸ ἀπόστασιν ἐφώναξε τὸν ἔγγονό του.

—Γεῶργόόόό.Καὶ ὁ ἔγγονὸς του ἀπάντησε 'Ορίστεέέέέ. Ὁ δὲ παππὸς εἶπε: Ἔλέ μωρὴ Ζαγόρα τοῦ διαβόλου μοῦ ξετρὲλλανες τὸν γιόκα μου. Ἡ ἀνωτέρω ἀπάντηση ἐπανελήφθη δυὸ καὶ τρεῖς φορές. ὅσπου ὁ Γεώργιος ἠναγκάσθη νὰ φωνάξει μὲ νεῦρα Ἔ.έ μπρέέέέ καὶ ὁ παπποὺς ἀπάντησεν ἐ καὶ τὴν εὐχὴ μου νἄχης καὶ κουμπούρι νὰ μὴν σοῦ λείπει (ὅπλον) ἀπὸ τὸ σελάγι (εἶδος ἀρχαίας ζώνης ποὺ φοροῦσαν οἱ ἀρματολοὶ καὶ κλέφτες).

Μετὰ τιμῆς
ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΤΟΣΚΑΣ

Σ. ΣΤΝΤ.:

Ἐκ παραδρομῆς δὲν ἐτέθη τὸ ὄνομα τοῦ κ. Ἰωάννη Τόσκα στὴν ἀνταπόκριση του γιὰ τὸ Καβαλάρι (τεῦχος 11 σελ. 10).

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΣΤΑΣ
ΚΤΡΙΑΖΗΣ ΚΙΜΩΝ
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ
ΤΣΑΟΤΣΗΣ ΑΡΩΝΙΔΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ — ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
(Ὑπεύθυνος σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο)
ΚΙΜΩΝ ΑΘ. ΚΤΡΙΑΖΗΣ

Ἰωάννινα: Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. (0651) 26.266 καὶ 28.088

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου:
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΔΟΤΒΑΛΗΣ

Τυπογραφεῖο: Γ. Δούβαλη—Ε. Ἀποστόλου — Κ. Πασχάλη
28ης Ὀκτωβρίου 41

Ποσὸ ἐτήσιας συνδρομῆς προαιρετικό.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΡΛΑΠΑΣ

Πέθανε στὰ Γιάννινα στὶς 19 Γενάρη 1979 καὶ κηδεύτηκε τὴν ἄλλη μέρα κατὰ πάνδημο τρόπο ὁ ἐκλεκτὸς Ζαγορίσιος (ἀπὸ τὸ Λιασκοβέτσι) συνταξιοῦχος τῆς ὑπηρεσίας τῶν ΕΛΤΑ Χρῆστος Παρλαπᾶς. Ὁ Χρ. Παρλαπᾶς γεννήθηκε στὰ 1894 στὸ ὄμορφο Λιασκοβέτσι (Λεφτοκαρυὰ) καὶ μεγάλωσε σ' αὐτὸ ζυμωμένος μὲ τὶς ὡραῖες Ζαγορίσιες παραδόσεις. Γόνος τῆς διάσημης οἰκογένειας τῶν Παρλαπαίων, ἅμα ἀντρώθηκε σύνδεσε τὴ ζωή του μὲ τὴν κόρη τοῦ ἱστορικοῦ διάσημου γιατροῦ ἀπὸ τὸ Λιασκοβέτσι Γεωργίου Μπακόλα, μακαρίτισσα Εἰρήνη, μὲ τὴν ὁποία ἀπόχτησαν ζηλευτὴ οἰκογένεια.

Ἀπὸ νωρὶς ὁ Χρ. Παρλαπᾶς μπῆκε στὴν ὑπηρεσία τῶν Ταχυδρομείων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ὅπου καὶ σταδιοδρόμησε σὲ ἀξιοζήλευτο βαθμό. Ἔφτασε μέχοι τὸν ἀνώτερο βαθμὸ τῆς Ταχ. Ὑπηρεσίας. Παντοῦ, ὅπου ὑπηρέτη σε διακρίθηκε γιὰ τὴν εὐσυνειδησία, τὴν ἐργατικότητα καὶ τὴν ἀνθωπιά του. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Ἑλληνο - ἰταλικοῦ πολέμου μὲ τὸ βαθμὸ τοῦ ἔφεδρου λοχαγοῦ διηύθυνε τὴ στρατιωτικὴ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία ὅλου τοῦ Ἠπειρωτικοῦ Μετώπου μὲ ἀξιέπαινο πατριωτισμὸ καὶ αὐτοθυσία.

Ὑπῆρξε ἄριστος οἰκογενειάρχης. Σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς του διακρίνονταν γιὰ τὴ σύνεσή του, τὸν καλὸ του χαρακτῆρα, τὶς δημοκρατικὲς του ἀρχές. Τὸν κοσμοῦσαν πλῆθος κοινωνικὲς ἀρετές. Γενικὰ μπορεῖ νὰ πεῖ κανένας πὼς ἀποτελοῦσε μιὰ ὁλοκληρωμένη ἠθικὴ καὶ πατριωτικὴ προσωπικότητα, ἀπὸ τὶς σπάνιες στὴν ἐποχή μας. Πέθανε σὲ λίγες μέρες ὕστερα ἀπ' τὸ θάνατο τῆς ἀγαπημένης συντρόφισσας τῆς ζωῆς του.

Ὁ θάνατός του ἄρισε κενὸ ὄχι μόνο στ' ἀγαπημένα του παιδιά,τοὺς λαμπροὺς στὰ Γιάννινα ἐπιστήμονες Τάκη καὶ Γιῶργο ποὺ συλλυπεῖται θερμότατα ἡ ἐφημερίδα μας ἀλλὰ καὶ σ' ὅλους τοὺς συγγενεῖς του, στοὺς χωριανοὺς του Λιασκοβετινοὺς, καὶ σ' ὅλη τὴ Ζαγορίσια παροικία τῶν Γιαννίνων, ὅπου εἶχε πλῆθος φίλων καὶ γνωστῶν. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ κηδεία του ἔγινε πάνδημη.

Ἂς εἶναι ἡ μνήμη του Αἰώνια.

★

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΣΟΛΑΚΗΣ

Τὸν περασμένο μῆνα πέθανε στὴν Ἀθήνα καὶ θάφτηκε ἐκεῖ ὁ Ζαγορίσιος συνταξιοῦχος δάσκαλος Χαρίλαος Τσολάκης ἀπὸ τὰ Ἄνω Ραβένια. Ὁ Χαρ. Τσολάκης ποὺ γεννήθηκε στὰ Ἄνω Ραβένια ἐδῶ καὶ 83 χρόνια ὑπῆρξε μιὰ ἐξαιρετικὴ δασκαλικὴ φυσιογνωμία. Ἀπ' ὅπου ὑπηρέτησε σὰ δάσκαλος (ἰδιαίτερα γιὰ πολλὰ χρόνια δασκάλεψε στὸν Παρακάλαμο Πωγωνιοῦ) ἄφησε παντοῦ εὐδοκιμητικὰ τὰ ἴχνη ἀπὸ τὴν εὐδόκιμη ὑπηρεσία του. Τὰ χωριὰ τοῦ Πωγωνιοῦ ὅπου ὑπηρέτησε γιὰ πολλὰ χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο τοῦ 1940 τὸν θυμοῦνται μ' εὐγνωμοσύνη. Εὐσυνειδησία, ἐργατικότητα, σύνεση, ἀξιοπρέπεια, ἀνθρωπιά, πατριωτισμὸς καὶ γενικὰ ἀνώτερο ἤθος χαρακτήριζαν τὸ Χαρίλαο Τσολάκη.

Ὁ πατριωτισμὸς καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ χωριὸ του τὸν συνόδευαν σ' ὅλη του τὴ ζωή. Ἀξιέπαινη ἡ δραστηριότητά του ποὺ ἔδειξε σὰν πρόεδρος τῆς ἀδελφότητας τῶν Ἀνωραβενιωτῶν τῆς Ἀθήνας τὰ τελευταῖα χρόνια ποὺ βρίσκονταν ἐκεῖ. Μάλιστα ἔχει συγγράψει καὶ ἔχει τυπώσει καὶ μονογραφία γιὰ τὸ χωριὸ του. Σημαντικὸ βιβλίο μὲ τίτλο «Ἄνω Ραβένια». Πολὺ ἀξιοπρόσεχτη ἱστοριολαογραφικὴ μελέτη γιὰ τὸ χωριό του.

Ὁ Χαρ. Τσολάκης ἀφήνει πεθαίνοντας ἀγαθὴ μνήμη στὴ δασκαλικὴ οἰκογένεια, στὴν περιοχὴ γενικὰ τοῦ Πωγωνιοῦ, στὸ χωριό του, ἀλλὰ καὶ στοὺς εὐρύτερους κύκλους τῶν γνωστῶν καὶ φίλων του. Συλλυπούμαστε τὴν οἰκογένειά του. Εὐχόμαστε νὰ εἶναι ἐλαφρὸ τὸ χῶμα τῆς Ἀττικῆς γῆς ποὺ τὸν δέχτηκε. Αἰωνία ἡ μνήμη του.

Κ.Π.Λ.

★

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΤΣΟΥΜΑΝΗΣ

Πέθανε στὶς 8 Ἀπρίλη στὴν Ἄρτα καὶ θάφτηκε τὴν ἄλλη μέρα στὸ Κουκούλι ἁ Λεωνίδας Τσουμάνης. Ὁ μακαρίτης εἶχε γεννηθεῖ ἐδῶ καὶ 74 χρόνια στὸ Κουκούλι. Σαρακατσάνικης καταγωγῆς ἀπὸ τὴν πατριαρχικὴ οἰκογένεια τῶν Τσουμαναίων ποὺ πρῶτοι ἔγκαταστάθηκαν στὸ Ζαγόρι καὶ πρῶτοι ἔφκιασαν σπίτι στὸ Κουκούλι. Ἀσχολήθηκε μὲ τὸ κτηνοτροφικὸ ἐπάγγελμα μέχρι ποὺ ἔληξε ἡ πολεμικὴ περίοδος στὴν πατρίδα μας. Κατόπι ἐπιδόθηκε μὲ ἐπιτυχία σὲ τυοοκομικὲς ἐπιχειρήσεις ὅπου καὶ εὐδοκίμησε, γιατὶ ἦταν δραστήριος, ἐργατικός, συνετὴς καὶ συνετός. Ἀναδείχτηκε λαμπρὸς οἰκογενειάρχης καὶ καλὸς πατριώτης. Κατὰ τὰ χρόνια τῆς κατοχῆς πῆρε μέρος στὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση μὲ τὶς ὁμάδες τοῦ ΕΛΕΣ.

Εἶχε ἀπογτήσει τὴν ἐκτίμηση καὶ τὸ σεβασμὸ πλείστων φίλων καὶ γνωστῶν καὶ γιὰ τὸ λόνο αὐτὸ ἡ κηδεία του στὸ Κουκούλι ἔγινε πάνδημη. Ἐκφράζονται τὰ θερμὰ συλλυπητήρια πρὸς τὴν σύζηγό του κ. Κλεονίκη, τὰ καλὰ παιδιά του ὅλους τοὺς συγγενεῖς του.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ

Στὴ μνήμη του ἀντὶ γιὰ στεφάνι πρόσφεραν στὴν Ἐκκλησία τοῦ Κουκουλιοῦ οἱ ἑξῆς:

1. Βασίλης Τσουμάνης	δρχ.	1500
2. Λάμπρος Τσουμάνης	»	1500
3. Θρασύβ. Φατοῦρος	»	1500
4. Εὐάγγ. Σπύρου	»	1500

★

ΛΟΝΗΣ Ι. ΓΚΑΜΠΑΛΗΣ

ΚΑΤΩ - ΣΟΤΔΕΝΑ.— Σταμάτησαν οἱ χτύποι τῆς καρδιᾶς τοῦ Λόνη Ἰ. Γκαμπαλῆ, (1896—1979) καὶ οἱ χτύποι τῶν σφυριῶν στ' ἀμόνι του. Ἔτσι, χάθηκε κι ὁ τελευταῖος σιδερᾶς τοῦ χωριοῦ μας. Ὁ Λόνης δὲν ἐξυπηρετοῦσε μόνο τὸ χωριὸ μας σὲ σιδηρουργικὲς δουλειές, ἀλλὰ καὶ τὰ γύρω χωριὰ μέχρι τὴ Δοβρᾶ, ἀπ' ὅπου κατάγονταν ἡ συγχωρεμένη γυναίκα του Κυριάκω.

Στὰ μέσα τοῦ περασμένου Φθινόπωρου τὸν πῆραν τ' ἀνήψια του στὴν Ἀθήνα, γιατὶ ἐδῶ στὸ χωριὸ ζοῦσε —παρ' ὅτι τὸν εὐχαριστοῦσε, μονάχος του.

Δὲν ἄντεξε ὁ καϋμένος στὴς Ἀθήνας τὴν κλεισμάρα καί, τόλεγε καὶ τὸ ξανάλεγε - προτοῦ νὰ φύγει, μὲ περίσσιο πόνο καὶ παράπονο, «ἐγὼ δὲ θὰ βαστάξω ἐκεῖ, θὰ πεθάνω».

Πραγματικὰ πέθανε στὶς ἀρχὲς τοῦ περασμένου Μάρτη καὶ θάφτηκε στὴν Ἀττικὴ γῆ. Αἰώνιας εἶναι ἡ μνήμη τοῦ ἄκακου καὶ ἀγαθοῦ Λόνη Γκαμπαλῆ!.

Χρυσ. Σουσιόπουλος

★

ΛΑ·Ι·ΣΤΑ.— Πέθανε στὶς 9 τρέχ. καὶ κηδεύτηκε στὴν ἐκκλησία τῶν 'Αγίων Κων)νου καὶ Ἑλένης Ζωγράφου ἡ Ἀνδρομάχη Π. Περιστέρη 82 ἐτῶν.

Τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς συγγενεῖς της συλλυπούμαστε θερμότατα.

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Δημοσιεύομε παρακάτω σχέδιον διατάξεως Νόμου γιὰ νὰ μποροῦν οἱ Δασικοὶ Συνεταιρισμοὶ τοῦ Ζαγοριοῦ νὰ παίρνουν γιὰ ὁλοτομία ξυλεία ἀπὸ κρατικὰ δάση ὅσπου νὰ ὀργανωθοῦν καὶ νὰ κατεργάζονται οἱ ἴδιοι τὰ δασικὰ προϊόντα:

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ ΝΟΜΟΥ

«Περὶ διαθέσεως ἄνευ δημοπρασίας εἰς Δασικοὺς Συνεταιρισμοὺς Ἐργασίας ἑτοίμων δασικῶν προϊόντων τῆς ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐνεργουμένης ἐκμεταλλεύσεως δημοσίων δασῶν»

1. Δι' ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου, ἐκδιδομένης μετὰ πρότασιν τοῦ ἁρμοδίου Διευθυντοῦ Δασῶν, δύνανται νὰ διατίθενται ἄνευ δημοπρασίας, εἰς Δασικοὺς Συνεταιρισμοὺς Ἐργασίας καὶ Ἑνώσεως ἕτοιμα δασικὰ προϊόντα, παραγωγῆς τῆς ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐνεργουμένης ἐκμεταλλεύσεως δημοσίων δασῶν τῆς περιφερείας του ἐπὶ τῷ σκοπῷ περαιτέρω ἐμπορίας, εἴτε κατόπιν κατεργασίας, εἴτε ἐπὶ τῷ σκοπῷ περαιτέρω ἐμπορίας, εἴτε κατόπιν κατεργασίας, εἴτε αὐτουσίων.

2. Διὰ τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως καθορίζεται καὶ τὸ τίμημα τῶν διατιθεμένων προϊόντων, ἀναλόγως τοῦ εἴδους καὶ τῆς ποιότητος αὐτῶν καὶ τῶν μεταφορικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἐν γένει συνθηκῶν. Τοῦτο, ἐὰν δὲν πρόκειται περὶ τεχνικῆς ξυλείας, δὲν δύναται νὰ εἶναι χαμηλότερον τοῦ ἀθροίσματος τῶν ἐξόδων παραγωγῆς καὶ τοῦ μισθώματος, τοῦ ἑκάστοτε καθοριζομένου ὑπὸ τοῦ πίνακος διατιμήσεως δασικῶν προϊόντων. ἐὰν δὲ πρόκειται περὶ καυσοξυλείας (ξύλον θουμματισμοῦ - καυσόξυλα), δὲν δύνανται νὰ εἶναι χαμηλότερον τῶν ἐξόδων παραγωγῆς πλὴν εἰδικῶν περιπτώσεων ἀντικειμένων καυσόξυλων συνθηκῶν, εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις.

3. Αἱ ποσότητες τεχνικῆς ξυλείας, αἵτινες κατὰ τὰ τὰς ἀνωτέρω παραγράφους 1 καὶ 2, ἐπιτρέπεται νὰ διατίθενται ἄνευ δημοπρασίας, δὲν δύνανται νὰ ὑπερβαίνουν κατ' ἔτος τὰ 15 κ.μ. στρογγύλης ξυλείας, δι' ἕκαστον ἐνεργὸν μέλος τοῦ ὑπὲρ οὗ ἡ διάθεσις Δασικοῦ Συνεταιρισμοῦ.

Ἐφ' ὅσον πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐκμεταλλεύσεως τῶν δασῶν ἡ ἐκμετάλλευσις τούτων διενεργεῖτο διὰ μισθώσεως ὑπὸ τῶν Δασικῶν Συνεταιρισμῶν, δύναται, δι' ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας, νὰ ἐγκρίνεται ἡ διάθεσις εἰς τοὺς Συνεταιρισμοὺς τούτους, μέχρι καὶ τῆς καλύψεως τῆς παραγομένης ἑκάστοτε διὰ λογαριασμὸν τῆς οἰκείας Δασικῆς Ἀρχῆς ποσότητος δασικῶν προϊόντων (τεχνικῆς ξυλείας καὶ καυσοξυλείας).

Ὁμοία διάθεσις δύναται νὰ γίνῃ καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς τὰ διατεθησόμενα προϊόντα θὰ τύχουν περαιτέρω ἐπεξεργασίας εἰς ἰδιοκτήτους συγχρόνους ἐγκαταστάσεις τοῦ Συνεταιρισμοῦ ἢ τῆς οἰκείας Ἑνώσεως Δασικῶν Συνεταιρισμῶν.

4. Διὰ νὰ τύχουν οἱ Δασικοὶ Συνεταιρισμοὶ Ἐργασίας τοῦ ἐνεργήματος τῆς ἄνευ δημοπρασίας διαθέσεως ἑτοίμων δασικῶν προϊόντων, πρέπει νὰ ἐκπληροῦν τὰς προϋποθέσεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 135 τοῦ Ν.Δ. 86/1969 «περὶ δασικοῦ Κώδικος» καὶ ἐπὶ πλέον, ἕκαστος τῶν ἐνεργῶν μελῶν των, νὰ πραγματοποιεῖ κατ' ἔτος τριάκοντα τουλάχιστον ἡμερομίσθια εἰς πάσης φύσεως δασικὰς ἐργασίας τῶν Δασικῶν Συνεταιρισμῶν.

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 9η ΣΕΛ.

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ὁ Βηλαρᾶς, ὁ Ψαλίδας, ὁ Ἀθανασίου ● Ἡ Κάσσα τῶν Γιαννίνων στὸ Τσεπέλοβο

(2ο τελευταῖο)

Λέει ἡ παράδοση πῶς ἔφτασε ἐδῶ, μυστικὰ δέβαια, καὶ ὁ Χριστόφορος Περραιβός, γιὰ ν' ἀνταμωθῆ μὲ τὸ φίλο του Ψαλίδα καὶ νὰ συνεργαστῆ μαζύ του.

Παρ' ὅλη αὐτή, ὅπως θλέπετε, τὴν ἀπνόητατη κίνηση, σπουδαίων προσώπων, μυημένων ὅλων στὴ Φιλικὴ Ἑταιρία, μυστικὸ δὲν διέρρευσε. Κανένας δὲν ἔμαθε, κανένας δὲν πῆρε τὸ ρόλο τοῦ Ἐφιάλτη.

Τὸ πατριωτικὸ φρόνημα ἦταν πάρα πολὺ ἀνεπτυγμένο. Ὕστερα ἀπὸ τὴ συνεργασία του ἐδῶ, μὲ τοὺς ὑπεύθυνους τοῦ Ἠπειρωτικοῦ Γραφείου, ὁ Καραμίχος ἔστειλε, ἀπὸ ἐδῶ, ἔκθεση, γιὰ τὰ σχέδιά τους καὶ τὴ συνεργασία τους.

Σχετικὰ ὁ Βρανούσης, στὸ ἴδιο βιβλίο, σελ. 65 γράφει:

«Ἀπελθὼν δὲ καὶ εἰς Ζαγόρια συνωμίλησα μετὰ τοῦ ἐξωχοτάτου Ἰωάννου Βηλαρᾶ ἀνδρὸς ἐπισήμου διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὴν φρόνησίν του...» καὶ παρακάτω συνεχίζει: «..τὸν καλὸν τοῦτον πατριώτην ἐκρίναμεν μετὰ τοῦ κ. Δημητρίου Ἀθανασίου ἄξιον, νὰ εἶναι ἐπιστάτης καὶ φύλαξ, ὅσων χρημάτων ἤθελε δυνηθῆ νὰ συνάξῃ, ἀπὸ φιλογενεῖς καὶ ἐλευθεροφρόνους πολίτες καὶ εἴμεθα εὐέλπιδες, ὅτι ἡ Ἐθνικὴ αὐτὴ κάσσα τῶν Ἰωαννίνων, ἐμπορεῖ νὰ σταθῇ μίαν ἡμέραν ὠφελιμωτάτη, εἰς τὴν ἐξόπλισιν ἐκείνων τῶν μερῶν».

Γιὰ τὴ δραστηριότητα τοῦ Βηλαρᾶ καὶ τοῦ Ψαλίδα ἐδῶ καὶ γιὰ τὴν κάσσα τῶν Γιαννίνων», στὴ σελ. 304 τοῦ βιβλίου του «Κυρὰ Βασιλικὴ» ὁ Μ. Χανούσης γράφει: «...κι' ὅμως, στὰ Ζαγόρια πάνω, ὁ Ψαλίδας μὲ τὸ Βηλαρᾶ ἵδρυσαν τὴν Κεντρικὴ ἐπαναστατικὴ ὀργάνωση..., μὲ τὰ χρήματα ποὺ μάζεψαν ἀπὸ τὴν «κάσσα τῶν Γιαννίνων» ποὺ ἀπὸ κάνα δυὸ χρό νια τώρα κρατᾶ στὸ Τσεπέλοβο τοῦ Ζαγοριοῦ, ὁ γιατρὸς καὶ ποιητὴς Βηλαρᾶς, ἀγοράζουν ὅπλα καὶ ζαερέδες. Σὲ λίγο θὰ ξεσηκώσουν ὅλη τὴν Ἤπειρο...»

Ἐξ ἄλλου ὁ Νίκος Πατσέλης στὴν «Ἠπειρωτ. Ἑστία» σελ. 272 τεύχος 186 γράφει: «'..εἰς τὰ Ἰωάννινα συνεκεντρώνετο τὸ ἄφθονον χρῆμα ἡ περίφημη «κάσσα τῶν Γιαννίνων», ποὺ διηύθυνε εἰς Τσεπέλοβον τοῦ Ζαγορίου, ὁ γνωστὸς παλαιὸς ἐπαναστάτης τῆς Βενετίας, ἰατρὸς ποιητὴς Ἰωάννης Βηλαρᾶς».

Γιὰ τὸ Βηλαρᾶ στὸ Τσεπέλοβο ποὺ τόσοι ἀσχολήθηκαν κι' ἔγραψαν, ὁ Περάνθης στὸ Β' τόμο τῆς Ἑλληνικῆς πεζογραφίας στὴ σελ. 237 γράφει: «Τὸν Αὔγουστο τοῦ 1820 ἡ μεγάλη πυρκαϊὰ τῶν Γιαννίνων ἐσώρασε τὸ σπίτι του κατέφυγε πάμπτωχος στὸ χωριό, Τσεπέλοβο, ὅπου πέθανε, ἀπὸ μαρασμὸ στὶς 28 Δεκεμβρίου 1823». Ἡ παραπάνω πληροφορία τοῦ Περάνθη, γιὰ τὸ Βηλαρᾶ δὲν εἶναι σωστή.

Ὁ Βηλαρᾶς ἔζησε ἐδῶ 2½ περίπου χρόνια καὶ πέθανε στὸ σπίτι τοῦ φίλου του γιατροῦ Δημήτρη Πολυχρόνη, ὄχι ὅμως ἀπὸ μαρασμό.

Ὁ Βηλαρᾶς ἀρχηγὸς μαζὺ μὲ τὸν Ψαλίδα, τοῦ Ἠπειρωτικοῦ Γραφείου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, εἶχε ἀδελφικὴ φιλία μὲ τὸ γιατρὸ Δημήτρη Πολυχρόνη, στὸ σπίτι τοῦ ὁποίου ἔμενε. Ὁ Λαμπρίδης στὰ «Ζαγοριακὰ» του

ΤΟΥ κ. ΕΥΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ

στὴ σελ. 79 γράφει: «Ὁ Δημήτριος Πολυχρόνης μετελθὼν τὸν ἐμπειρικὸν ἰατρόν, ἀναστρεφόμενος δὲ μετὰ τοῦ Ἰωάννου Βηλαρᾶ αὐτόθι καταφυγόντος, ἐπὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ...»

Ἀκόμα ὁ Βηλαρᾶς διοικοῦσε τὴν κάσσα τῶν Γιαννίνων· Ἔργα ζόταν σὰ γιατρὸς ἐδῶ. Ἔγραφε κι' ἔπαιρνε γράμματα σχετικὰ μὲ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 21. Ἦταν τόσο πολύπλευρη ἡ δραστηριότητά του ἐδῶ, ποὺ δὲν νομίζω, πὼς τοῦ ἔμενε καιρὸς νὰ μαραζώση.

Ὁ Βηλαρᾶς δὲν ἦταν ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ τὰ χάνουν εὔκολα καὶ μαραζώνουν, καὶ μάλιστα πεθαίνουν, ἀπὸ μαρασμό!

Ὁ ἴδιος σὲ γράμμα του στὸ γυιό του, μὲ ἡμερομηνία «22 Τρυητῆ 1822», τοῦ γράφει: «... Μὴ σὲ μέλει γιὰ τὴν κατάστασή μου. Ἀλήθεια τὰ δεινὰ μου περιστατικά, μοῦ ἔφεραν στενοχώριες, μόνο ξέρε, πὼς ἐγὼ εἶμαι καὶ γενναιόκαρδος μήτε καταπέφτω εὔκολα ἀπὸ τὴν ἐνάντια τύχη. Οἰκονομοῦμαι γιὰ τὴν πόρεψή μου, καί, ἀπὸ τὰ πολλὰ μου χρέη, ὅλο καὶ κάτι ἐπλήρωσα· μεῖνε ἥσυχος γιὰ μένα καὶ κύτταξε, νὰ μὴ ταλαιπωρεῖς τὸν ἑαυτό σου».

(Γεωρ. Βαβαρέτου. Ἰ. Βηλαρᾶς σελ. 39—40).

Ἀπὸ τὴν παραπάνω περικοπὴ τῆς ἐπιστολῆς στὸ γυιό του, φαίνεται καθαρά, πῶς ὁ Βηλαρᾶς δὲν κακοπερνοῦσε στὸ Τσεπέλοβο, γιὰ νὰ συντελέση αὐτὸ στὸν «ἀπὸ μαρασμὸ» θάνατό του, ὅπως λέει ὁ Περάνθης.

Δὲ λέω πῶς δὲ εἶχε καϋμό, γιὰ τὸ βιός του καὶ τὸ ἀρχοντικό του, ποὺ ἔγιναν στάχτη στὰ Γιάννενα. Δὲ λέω πῶς δὲν πονοῦσε γιὰ τὸν ἐκπατρισμό του. Ὅμως τὸ γράμμα του πρὸς τὸ γυιὸ του φανερώνει τὴ λαχτάρα, γιὰ τὸ παιδί του μὰ καὶ τὴν αὐτοπεποίθηση γιὰ τὸν ἑαυτό του, «μήτε καταπέφτω εὔκολα ἀπὸ τὴν ἐνάντια τύχη» γράφει. Ἀκόμα ἐργαζόταν ἐδῶ καὶ σὰ γιατρὸς κι' οἰκονομοῦσε χρήματα καὶ πλήρωνε καὶ «ἀπὸ τὰ χρέη του», ὅπως γράφει.

Ὁ Βηλαρᾶς πέθανε, ὅπως μολογοῦσαν παλαιοὶ χωριανοί μας, ποὺ κι αὐτοὶ τὸ εἶχαν ἀκούσει ἀπὸ παλαιοὺς, ποὺ ζοῦσαν ἐδῶ στὰ χρόνια τοῦ Βηλαρᾶ, ἀπὸ «ξαφνικὴ ἀρρώστια» κι' ὄχι ἀπὸ μαρασμό, ἀφοῦ ἔζησε ἐπάνω, μιὰ ζωὴ γεμάτη ἐθνικὴ δράση...

«Τὶς τελευταῖες μέρες τοῦ 1823, γράφει ὁ Βρανούσης, πεθαίνει στὸ Τσεπέλοβο τοῦ Ζαγοριοῦ ὁ φίλος καὶ συναγωνιστὴς τοῦ Ψαλίδα, Βηλαρᾶς, ὁ συντονιστὴς τῶν κοινῶν ἐπαναστατικῶν ἐνεργειῶν στὰ Ζαγοροχώρια, καὶ τῆς κάσσας τῶν Γιαννίνων».

Στὴν ἐκκλησία μας τοῦ Ἁγίου Νικολάου, στὸν ἐπάνω ὄροφο τοῦ γυναικωνίτη, ὑπάρχει ὀργανωμένο κι' ὄμορφο μουσεῖο, μὲ εἰκόνες κλ.π. Μέσα στὸ μουσεῖο αὐτὸ ὑπάρχει ἕνα στερεώτατο καὶ μεγάλο σιδερένιο κασσόνι, ἀσφαλῶς χρηματοκιβώτιο, μὲ τεράστιες κλειδαριές.

Ἦταν μήπως τὸ κασσόνι αὐτό, ἡ περίφημη «κάσσα τῶν Γιαννίνων»; Ποιὸς ξέρει, μπορεῖ καὶ ναί. Καὶ τώρα «κάσσα» τὸ λέμε.

Ὁ Ψαλίδας ἐδῶ, δυὸ χρόνια ποὺ ἔμεινε, δίδασκε, κατὰ τὴν παράδοση ποὺ ἔλεγε: «δίδαξε ὁ μεγάλος Δάσκαλος ἀπὸ τὰ Γιάννινα», καὶ στὰ ἀνθοῦντα τότε ἐκπαιδευτήριά μας μὲ τὴ συνεργασία τοῦ ἐξαίρετου Τσεπελοβίτη δασκάλου Ἰωάννου Σάββα, ποὺ ὑπῆρξε καὶ μαθητής του, καὶ ποὺ, στὸ σπίτι του διέμενε.

Ἔγραφε κι' ἔπαιρνε γράμματα, γιὰ τὸν Ἐθνικὸ ἀγῶνα κι' ἀσχολοῦνταν καὶ μὲ ἄλλες πνευματικὲς ἐργασίες.

Γιὰ τὶς πνευματικὲς αὐτὲς ἀσχολίες τοῦ Ψαλίδα στὸ Τσεπέλοβο, ὁ Ἄγγελος Παπακώστας στὸ βιβλίο του κῆ Ἤπειρος στὸ 21» σελ. 28 γράφει: «Στὸ Τσεπέλοβο ὁ Ψαλίδας συμπλήρωσε τὴν τόσο ἐνδιαφέρουσα Ἱστορία τῆς πολιορκίας τῶν Γιαννίνων».

Τὶς πληροφορίες γιὰ τὴν πολιορκία τῶν Γιαννίνων τὶς ἔστελνε στὸν Ψαλίδα ἐδῶ, ὁ γαμπρός του Λουκᾶς Βάγιας, ἀσφαλῶς, μὲ Τσεπελοβίτες, ποὺ κατέβαιναν στὰ Γιάννενα κι' ἔρχονταν μυστικά, σ' ἐπαφὴ μαζύ του. Ἔτσι πρέπει νὰ γινόταν, γιατὶ σχετικὰ στὸ «Νέο Κουβαρᾶ» Ἱστορία τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ στὴ σελ. 46 εἶναι γραμμένα τὰ παρακάτω: «...διότι ὁ Λουκᾶς Βάγιας ἦτο, ὡς γνωστὸν, γαμβρὸς τοῦ Ψαλίδα, λόγω τῶν σχέσεών του μὲ ἐπίσημα πρόσωπα, ἦτο εἰς θέσιν νὰ μεταβιβάζῃ εἰς τὸν πενθερόν του, ὅστις παρέμενε μετὰ τοῦ Βηλαρᾶ εἰς Τσεπέλοβον, εἰδήσεις ἀκριβεῖς, περὶ ὅλων τῶν γενομένων...»

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1822 ὁ Ψαλίδας ἀφήνοντας τὸ Τσεπέλοβο πηγαίνει στὴν Κέρκυρα, γιὰ νὰ ἐπικοινωνῆ, ἀπὸ κεῖ, μὲ τὴν προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Διοίκηση. Μαζὺ του παίρνει καὶ τὸ γυιό τοῦ Βηλαρᾶ, Στέφανο.

«Ἀγροικηθήκαμε, λέει ὁ Ψαλίδας, μὲ τὸν ἴδιον Βηλαρᾶν ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς τὰ χωρία τῶν Ἰωαννίνων Ζαγόρια, κατὰ ἀπόφασιν ὅπου ἐκάμαμεν, νὰ ἐνεργῆ αὐτὸς ἐκεῖ καὶ ἐγὼ ἀπ' ἐδῶ ἀπὸ τοὺς Κορφούς».

(Βρανούση ὁ Ψαλίδας σελ. 66).

Καὶ σὰ συνέχεια ὁ Βρανούσης στὴ σελ. 70 γράφει: «Ὁ Ψαλίδας στέλνει ἀναφορά, ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, πρὸς τὴν Βουλὴ τῆς Ἐπαναστατημένης Ἑλλάδας. Ἀπὸ τὴν ἀναφορὰ αὐτὴ πληροφορούμαστε, τὰ ἐπανατσατικὰ σχέδια ποὺ κατέστρωναν στὸ Τσεπέλοβο ὁ Ψαλίδας, ὁ Βηλαρᾶς, ὁ Καραμῖχος, ὁ Νικόλαος Λασπᾶς».

Ὁ Ψαλίδας πῆγε στὴν Κέρκυρα, γιατὶ ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὴν Ἐπαναστατημένη Ἑλλάδα ἦταν πολὺ δύσκολη, ἀπὸ τὰ Ζαγοροχώρια, ὅπως γράφει ὁ Βρανούσης, στὸ ἴδιο βιβλίο του.

Ὑπῆρχαν δέβαια, δυσκολίες καὶ πολλὲς καὶ μεγάλες, γιὰ τὴν ἀποστολὴ καὶ τὴ λήψη ἐπιστολῶν μὲ τὴν Ἐπαναστατημένη Ἑλλάδα. Ὅμως, παρ' ὅλες αὐτὲς τὶς δυσκολίες, τ α χ υ δ ρ ό μ οι πήγαιναν κι' ἔρχονταν γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, ὅπως, τοὐλάχιστο, λένε περικοπὲς ἀπὸ λογαριασμοὺς τοῦ χωριοῦ μου, τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

Γιὰ μυστικοὶ ταχυδρόμοι στέλνονται ἄνθρωποι τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης, πολλὲς δὲ φορὲς χρησιμοποιοῦνταν γιὰ ταχυδρόμοι οἱ ἀγωγιάτες χωριανοί, ἐπίσης τῆς ἀπόλυτης ἐμπιστοσύνης, ποὺ στέλνονταν ἀγγαρίες, μὲ τὰ ζῶα τους, ἀπὸ τὶς Τουρκικὲς ἀρχές, ὅπως λένε περικοπὲς ἀπὸ λογαριασμοὺς τοῦ χωριοῦ μου σχετικοὺς μὲ τὶς ἀγγαρίες, σὲ διάφορα μέρη ὅπως στὰ Γιάννινα, στὸ Σοῦλι, στὴν Ἄρτα, στὸ Μεσολόγγι, στὴ Σπλάντζα στὴν Ἀθήνα.

Καὶ τοὺς ταχυδρόμους αὐτοὺς ὅλους τοὺς καλοπλήρωνε τὸ χωριὸ ὅπως γράφουν οἱ παρακάτω λογα-

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 8η ΣΕΛ.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ● ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ●

Πρέπει νὰ βρεθεῖ λύση γιὰ ἐπισκευὲς τῶν σπιτιῶν

Ὁ πολιτικὸς συνταξιοῦχος κ. Κων. Στάρας, ἀπὸ τὰ Κάτω Πεδινά, ἔστειλε στὶς 25-2-79 στὸ Ὑπουργεῖο Δημοσίων Ἔργων ἀναφορὰ (δεύτερη αὐτὴ) σχετικὴ μὲ τὴν ἐπισκευὴ τῆς στέγης τοῦ σπιτιοῦ του. Ἐπειδὴ τὸ θέμα ποὺ θίγει παρουσιάζει γενικώτερο ἐνδιαφέρον δημοσιεύουμε τὰ κύρια σημεῖα της.

α. Ἐπανερχόμενος εἰς αἴτησίν μου ἀπὸ 20-5-78 μὲ τὴν ὁποίαν ζητοῦσα τὴν ἐπισκευὴν στέγης τοῦ σπιτιοῦ μου εἰς τὸ χωργιὸ Κάτω Πεδινὰ Ζαγορίου διὰ κεράμων ἀντὶ πλάκας, σᾶς ἀναφέρω ὅτι εὐκρινῶς εἶχον ἀναλύσει τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι μὲ ἀναγκάζουν νὰ προβῶ εἰς τὴν ἀλλαγὴν στέγης.

Μέχρι σήμερον διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν τῶν ἀπαραιτήτων ὑλικῶν συντηρήσεώς του (πλάκες, δοκοί) ἠναγκάσθημεν νὰ καταδαφίσουμε τοὺς βοηθητικοὺς χώρους (ἀχυροκαλύβες κ.λ.π.). Αὐτὰ ἔχουν πλέον ἐξαντληθεῖ.

Ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν τοὺς λόγους:

1) Ξυλεία (δοκοὶ) κατάλληλος διὰ τὴν συγκράτησιν τοῦ βάρους τῆς πλάκας καὶ τοῦ χιονιοῦ τὸν χειμῶνα.

2) Δυσκολωτάτη, ἂν μὴ ἀδύνατος ἡ ἐξεύρεσις πλάκας.

3) Ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν διὰ τὴν ἐξόρυξίν της, ἡ ὁποία γίνεται στὸ βουνό, ὅπου δὲν ὑπάρχουν αὐτοκινητόδρομοι.

4) Ἔλλειψις φορτηγῶν ζώων διὰ τὴν μεταφοράν της εἰς τὸν τόπον τῆς χρησιμοποιήσεώς της.

5) Τεχνίται εἰδικοὶ διὰ τὴν τοποθέτησίν της (πλάκιασμα) δὲν ὑπάρχουν, ζήτημα νὰ εἶναι 3-4 εἰς ὅλα τὰ χωριά.

Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 15918)848) 31-5-78 ἐγγράφου σας μᾶς πληροφορεῖται ὅτι ὁ συνοικισμὸς Κάτω Πεδινῶν ἐχαρακτηρίσθη ὡς παραδοσιακός, ἔχει δὲ μελετηθῆ πρόταση Δ)ματος εἰδικῶν ὅρων δομήσεως γιὰ ὅλα τὰ Ζαγοροχώρια, ἡ δὲ σημερινὴ ἀλλαγὴ τοῦ τρόπου ζωῆς, ποὺ ἀποξένωσε τὸν κάτοικο ἀπὸ τὸ παραδοσιακὸ περιβάλλον ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ παρουσιάζουν ὄψιν μωσαϊκοῦ. Μέχρις ὅτου ψηφισθῆ τὸ ὑπὸ μελέτην Δ)μα καὶ ἐφαρμοσθῆ, ὅλα σχεδὸν τὰ σπίτια στὰ Ζαγοροχώρια θὰ καταρρεύσουν. Διότι ἡ συντήρησις καὶ ἐπισκευή των εἶναι πολὺ δαπανηρά. Πρόκειται δὲ περὶ σπιτιῶν διωρόφων καὶ ὄχι ἀχυροκαλύβες. Λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ περιοχὴ τῶν Ζαγοροχωρίων εἶναι ὀρεινὴ καὶ ἄγονος. Ἀλλὰ καὶ τότε καὶ τώρα ἡ ζωὴ τῶν κατοίκων εἶναι πολὺ σκληρή.

. . . . . .

Εἰς τὸ ἔγραφόν σας οὐδεμία ἀπάντησις δίδεται εἰς τὰ ἐρωτήματά μας διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ὑλικῶν διὰ τὴν συντήρησίν τους. Οὔτε καὶ τρόπος ἐξευρέσεώς τους.

Ἀναφέρετε μόνον ὅτι ἡ Κτηματικὴ Τράπεζα χορηγεῖ δάνεια. Ἐὰν τὸ κράτος θέλει νὰ διατηρήση τὸ παραδοσιακὸ εἰς τὰ χωριά, ἄς τὰ ἐπιδοτήση μὲ ἀρκετὰ χρήματα διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἐπισκευήν τους. Ἄλλως ἄς ἐπιτρέψη εἰς τοὺς κατοίκους νὰ ἐπισκευάσουν τὰ σπίτια τους ὅπως αὐτοὶ μποροῦν.

Διαφορετικὰ θὰ καταρρεύσουν καὶ τὰ ὑπόλοιπα σιγὰ - σιγὰ καὶ ἐκεῖ ποὺ ὑπῆρχε χωριὸ θὰ ὑπάρχουν χαλάσματα.

Σήμερον οἱ σχιστόπλακες πωλοῦνται μὲ τὸ κιλὸ 4 δραχμὲς καὶ ἔρχονται ἀπὸ τὸ Βόλο, στοιχίζει ἡ κάθε πλάκα 40—50 δραχμὲς ἐνῶ τὸ κεραμίδι 12 Δρχ.

Παρακαλοῦμεν ὅπως ἐπαναξετασθῆ τὸ τόσο σοβαρὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ ὅλην τὴν περιοχὴν τῶν Ζαγοροχωρίων καὶ εὑρεθῆ μία λύσις.

Τὸ κράτος πρέπει νὰ ἔλθη ἀρωγός, διότι οἱ διαμένοντες μόνιμοι κάτοικοι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν δαπάνην τῆς ἐπισκευῆς. Διαφορετικὰ τὰ χωριὰ ὡς θέρετρα μόνον θὰ μείνουν.

★

Τὸ Ἀνατολικὸ μας Ζαγόρι

Θὰ κάμουμε σήμερα μιὰ μικρὴ γνωριμία μ' ἕνα κομμάτι ἀπ' τὰ 44 χωριὰ τοῦ Ζαγορίου.

Τὸ Ἀνατολικὸ Ζαγόρι, διότι ὑπάρχουν καὶ σήμερα Ζαγορίσιοι καὶ Γιαννιῶτες οἱ ὁποῖοι δὲν γνωρίζουν πόσα καὶ ποιὰ εἶναι τὰ χωριὰ τοῦ Ζαγορίου καὶ κυρίως τοῦ Ἀνατολικοῦ. Δὲν θὰ ἀρκεστῶ νὰ τονίσω καὶ νὰ ἐκθέσω λεπτομέρειες καὶ πολλὰ πράγματα, ἀλλὰ θὰ δώσω γενικώτερα μία εἰκόνα στὴν ὄψη τῶν χωριῶν ποὺ τὸ ἀποτελοῦν καὶ εἶναι: Τρίστενον (Παλ. Τριστινίκο), Γρεβενῆτι, Φλαμπουράρι, Ἐλατοχῶρι (Παλ. Τσιρνέσι) καὶ (συνοικ. Σέσιο), Βωβοῦσα - Νέον Ἀμαρούσιον (Παλ. Δόλιανη), Καστανῶν (Παλ. Δραγάη) καὶ Μακρῖνον.

Εἶναι χωρισμένα σὲ δύο πλευρές, στὴν μία κατάληξη εἶναι ἡ Βωβοῦσα ἡ ὁποία ἀπέχει ἀπὸ τὴν πόλη 78 χιλ. καὶ στὴν ἄλλη τὸ Μακρῖνο 55 χλμ.

Ξεκινῶντας κανεὶς ἀπὸ τὰ Γιάννινα πρέπει νὰ ἀκολουθήση τὴν ὁδὸ Ἰωαννίνων - Μετσόβου, πρὶν φτάσουμε στὴν γέφυρα Μπαλτούμα ὑπάρχει διακλάδωση ἀριστερὰ ποὺ ὁδηγεῖ ὁ δρόμος (ἂς τὸν ποῦμε δρόμο γιὰ λίγο καιρὸ ἀκόμη)

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ● ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ●

καὶ ὁ ὁποῖος συνεχίζεται 15 χλμ. μέχρι νὰ συναντήσουμε μία νέα διακλάδωση ἡ ὁποία τὰ ξεχωρίζει στὶς δύο πλευρές: Τρίστενο, Γρεβενῆτι, Φλαμπουράρι, Ἐλατοχῶρι, Βωβοῦσα καὶ Νέον Ἀμαρούσιον, Καστανῶν, Μακρῖνον.

Ὑπάρχει ἡ μελέτη καὶ πιστεύουμε σύντομα θὰ φροντίσουν οἱ Ὑπηρεσίες νὰ τὴν ἐφαρμόσουν γιὰ νὰ συνδέσουν τὰ 2 χωριὰ Μακρῖνον - Ἐλατοχῶρι ὁπότε θὰ ἔχουμε μία κυκλικὴ διαδρομὴ καὶ περιήγηση τοῦ Ἀνατολικοῦ Ζαγορίου.

«Χάρμα ὀφθαλμῶν θὰ ἔλεγεν ὁ Ὅμηρος ἐὰν ζοῦσε κι' αὐτὸ γιατὶ τὰ χωριὰ παρουσιάζουν μίαν καλαισθησίαν ἐπειδὴ παντοῦ πλημμυρίζει τὸ πράσινον καὶ τὰ νερὰ σὲ ὅλα τὰ χωριὰ. τοῦτο διότι ὑπάρχουν ἄφθονα πεῦκα καὶ λίγα πανήψηλα ἔλατα. Ἀλλὰ καὶ τοὺς χειμερινοὺς μῆνες ἡ καλαισθητικὴ ὄψη εἶναι φανταστικὴ ὅταν συμβαίνει νὰ πέφτει ἄφθονο χιόνι (σήμερα μὲ τὴν κλιματολογικὴ ἀλλαγὴ παρακαλᾶμε νὰ πέσει λίγο, ἡ Βωβοῦσα τὸ εὐχαριστιέται).

Δώσαμε μία μικρὴ εἰκόνα τῆς ὄψης τοῦ Ἀνατολικοῦ Ζαγορίου, λόγω τοῦ περιορισμοῦ τῆς ὕλης ἀπ' τὴν διεύθυνση. Θὰ ἐπανέλθουμε σὲ ἄλλο τεῦχος γιὰ νὰ τονίσουμε τὶς ἀνάγκες καὶ τὰ προβλήματα αὐτῶν τῶν χωριῶν ποὺ εἶναι ἀρκετές, θὰ ξεχωρίσουμε δὲ τὶς ἄμεσες καὶ ἐπείγουσες διότι τώρα πιστεύουμε ἦλθε ἡ ὥρα νὰ ἀξιοποιηθοῦν καὶ αὐτὰ μετὰ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Γ.Γ. τοῦ ΕΟΤ κ. Λαμπρία καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κυβέρνησης γιὰ τὰ Ζαγόοια. Πρέπει νὰ συσπειρωθοῦμε ὅλοι μαζὶ καὶ κυρίως οἱ ἰθύνοντες, ὅ σ ο ι αὐτὴν τὴ στιγμὴ κατέχουν μία θέση, ὅσοι βρίσκονται στὸ Ζαγόρι, στὰ Γιάννινα, στὴν Ἀθήνα, Θεσσαλονίκη καὶ ἀλλαχοῦ, ὅπου ἔχουν διασκορπισθεῖ ἐξ αἰτίας πολλῶν παραγόντων, σ' ἕναν κοινὸ ἀγῶνα νὰ φωνάξουμε γιὰ τὶς ἀνάγκες μας καὶ νὰ μὴν εἶναι πλέον ἡ Κέρκυρα καὶ ἡ Ρόδος τουριστικὰ κέντρα, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρο τὸ Ζ α γ ό ρ ι.

ΑΘΑΝ. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ
Ἀσφαλιστὴς

★

ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ἀξ. Κύριοι,

Εἶς τὸ τελευταῖον φύλλον σας, δημοσιεύσατε, ἱστορικὰ τῆς Βοβούσης - Σκαμνελίου. Μὲ χαροποίησε ἐπειδὴ ὁρισμένα ἱστορικὰ γεγονότα, πρέπει νὰ τὰ γνωρίζουν καὶ οἱ γενεὲς ποὺ ἔρχονται.

Τὴν ἱστορία τὴν εἶχα ἀκούσει ἀπὸ τὸν γέρο Τσαρουχᾶ, ὁ ὁποῖος ἦταν πατέρας μου (στὸ γυμνάσιο ἐγὼ Τσαρουχᾶς ἕως τὸ 1939 ποὺ τελείωσαν), εἰς δὲ τὸν Χρόνην Δρούγιαν, πρόεδρον τῆς κοινότη-

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ● ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ●

τόσμ ας, ἔστειλα γράμμα νὰ τὸν συγχαρῶ γιὰ τὴν πρωτοβουλία του.

Σᾶς εὐχαριστῶ καὶ γιὰ τὸ ἡμερολόγιο ποὺ μοῦ στείλατε, ἀπὸ ἀπεικονίζονται εἰδικὰ παλιὰ κτίφυρες τοῦ Ζαγορίου, μὲ ἕνα ἰδιόμως σημαντικὸ μειονέκτημα. Δὲν γράφει σὲ κάθε σελίδα εἰκονογραφημένη, σὲ ποιὸ χωριὸ ἡ ταυτισία εἶναι αὐτὸ τὸ γεφύρι. Στὴν πρώτη σελίδα π.χ. τὸ γεφύρι εἶναι τῆς Βοβούσης ἢ ἄλλου χωριοῦ.

Σᾶς παρακαλῶ θερμῶς, στεῖλτε μου ἀκόμη ἕνα ἡμερολόγιο, τὸ ὁποῖο θέλω νὰ τὸ στείλω σὲ ἕνα συγχωριανὸ καὶ ξάδελφό μου, Τσιγα Βασίλειο, καθηγητὴ Πανεπιστημίου στὸ MONTREAL τοῦ Καναδᾶ, ὁ ὁποῖος ἀσχολεῖται μὲ θέρμη γιὰ πολλὰ θέματα τοῦ τόπου μας.

Μὲ ἀγάπη καὶ ἐκτίμηση
ΚΩΝ)ΝΟΣ ΧΑΤΖΗΣ
Ἰατρὸς - Ἀκτινολόγος - Βέρ...

*

ΔΙΑΣΤΡΕΒΛΩΣΗ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Δὲ θ' ἀπαντοῦσα, ἀλλὰ ἐπειδὴ πιστεύω, πῶς παίρνουν καὶ μένει τὰ σκάγια, ἀπαντῶ στὸν κ. Στεφανο Στεργιάδη.

Σὲ μιὰ περικοπὴ τῆς ἐπιστολῆς του, γιὰ τὴ «Ζαγορίσια γυναῖκα τοῦ 1940», ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ φύλλο τοῦ Μάρτη 1979 τοῦ «ΖΑΓΟΡΙΟΤ», παραπονούμενος γράφει: «...Ἡ Ζαγορίσια γυναῖκα ὅμως, δὲν ἦταν, ὅπως θέλουν νὰ προσπαθοῦν νὰ τὴν παρουσιάσουν ὁρισμένοι, ἀπὸ ὁρισμένα χωριὰ τοῦ Ζαγοριοῦ, διαστρεβλώνοντας ἔτσι τὴν ἀλήθεια τῆς Ἱστορίας...» Καὶ παρακάτω: «...ποιὸς δόμησε στὸν ἐφοδιασμὸ τοῦ στρατοῦ μας κατεῖχε τὶς θέσεις Κουκουρουντζο, Εἰκονίσματα, Πλάκα, Τσουκαρόσια; Οἱ γυναῖκες τοῦ Ἀνατολικοῦ Ζαγορίου Κύριοι, ποὺ ἔσπειραν σκότιμα ἀποσιωπᾶτε...»

Βαριὰ ἡ κατηγορία καὶ τόσο ἀνεπάντεχη. Δὲν ἔχετε δίκιο κ. Στεργιάδη, νὰ παραπονεῖσθε καὶ μάλιστα μὲ τόσο ἔντονο κι' ἐπιθετικὸ τρόπο.

Δὲ μπορῶ παρὰ νὰ σᾶς πῶ, πῶς ξεχνᾶτε.

Τὸ παράπονό σας δὲν εἶναι καθόλου δίκαιο κι' οὔτε εὐσταθεῖ.

Κι' ἐξηγοῦμαι. Νὰ τί ἔγραψε ἐγὼ τοὐλάχιστον, στὸ μὲ ἀριθ. 10 φύλλο τοῦ «ΖΑΓΟΡΙΟΤ» γιὰ τὴ δράση τῆς γυναίκας, μὰ καὶ τοῦ ἄνδρα, ὅπως λέτε, τοῦ Ἀνατολικοῦ Ζαγοριοῦ: «Στὸ Ἀνατολικὸ Ζαγόρι πάλι, Ζαγορίσιες καὶ Ζαγορίσιοι, κουβαλοῦσαν τὰ στρατιωτικὰ ἐφόδια, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, ἀπ' τοῦ Καμπέραγα ὡς τὸν Κουκουρουντζο τὴν Τσουκαρόσια, τὴν Πλάκα».

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 7η ΣΕΛ.

ΘΡΗΝΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΜΜΕΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΣΕΠΕΛΟΒΟΥ

Ἤταν γραφτὸ τῆς μοίρας μας
στὶς φλόγες νὰ σὲ δοῦμε
σχολειό, μπροστὰ στὸ δράμα σου
μάρτυρες νὰ σταθοῦμε.

Ἤσουν στολίδι τοῦ χωριοῦ
σχολειό, σχολειῶν καμάρι·
φάνταζες, εἶχες ἀρχοντιά,
εἶχες περίσσια χάρη.

Γενὲς γενιῶν καθήσανε
στὰ τόσα σου θρανία
ἀκούοντας καὶ γράφοντας,
διαβάζοντας βιβλία!

Ἐσὺ τὰ φῶτα ἔδωκες
σ' ἀμέτρητα παιδιά σου,
ποὺ ἀνήμπορα σὲ βλέπανε
ζωμένο στὴ φωτιά σου.

Γέροι καὶ νιοὶ τριγύρα σου
τρέχανε νὰ σὲ σώσουν
σχολειό μου, μὰ δὲ μπόρεσαν
βοήθεια νὰ σοῦ δώσουν.

Σ' εἶχε ζωσμένο ἡ φωτιὰ
καὶ ὁ καπνὸς ποὺ πνίγει
κι ὁ χαλασμὸς σου ὁ πικρὸς
δοθεὶς πληγὴ ἀνοίγει.

Παλέψαμε νὰ σώσουμε
— μὰ ἔκαιγες σὰν καμίνι —
κάτι ἀπὸ τὸ θησαυρὸ
ἐνθύμιο νὰ μᾶς μείνει.

Καὶ τίποτα δὲ γλύτωσε
ἀπ' τὴ δικὴ σου χάρη
μόν' τὸ βουβὸ καὶ ἄψυχο,
τὸ δίλιο σου κουφάρι.

Φωλιὰ νὰ χτίσουν δὲ θαρθοῦν
πάτος τὰ χελιδόνια,
γλυκάλαλα στὸν κῆπο σου
δὲ θ' ἀκουστοῦν ἀηδόνια.

Περνῶ καὶ δὲν ἐσάλεψε
σκιὰ παιδιοῦ ποὺ παίζει
κι οὔτε θρανία φαίνονται
καὶ δάσκαλου τραπέζι.

Μόνο τὰ θράδια ποῦ καὶ ποῦ
οἱ κουκουβάγιες κλαῖνε
καὶ μοιρολόϊ ὅλες μαζὶ
σχολειό, σχολειῶν, σοῦ λένε.

Σχολειό μας μὴν πικραίνεσαι
πνιγμένο στὴν αἰθάλη·
τοῦ Τσεπέλόβου ἡ καρδιὰ
θὰ σ' ἀναστήσει πάλι!

Τσεπέλοβο, Μάρτης 1979

ΑΛΕΚΟΣ ΓΚΟΥΤΡΗΣ

ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ ΣΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ

Τ' Α·Ι· ΒΛΑΣΙΟΥ ΣΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ

Μιὰ ἀσυνήθιστη, εὐχάριστη μὰ καὶ πολὺ παρήγορη σκηνὴ παρουσιάστηκε σήμερα στὸ Πάπιγκο. Ἄγνωστη σχεδὸν στοὺς νεωτέρους, λιγώτερο γνωστὴ στοὺς μεγαλυτέρους καὶ πολὺ γνωστὴ στοὺς μεγάλους.

Σήμερα, 11 Φεβρουαρίου, εἶναι ἡ μνήμη τοῦ 'Αγίου Βλασίου,(*) τοῦ πολυούχου τοῦ χωριοῦ μας καὶ τὸ Πάπιγκο, φόρεσε τὰ «καλά του».

Ἡ καμπάνα χτύπησε χαρμόσυνα, ὅπως τότε τὸν παληὸ καιρό. Ἡ ἐκκλησιὰ γέμισε κόσμο, ὅπως κάποτε. Πῆγαν ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, μὰ καὶ ἀπὸ τὰ Γιάννινα ἦρθαν πολλοί· γέμισαν τ' ἀραχνιασμένα στασίδια, φωτίστηκε ἡ Ἐκκλησιὰ ἀπὸ τὰ πολλὰ κεριὰ καὶ τὰ καντήλια. Τίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των τὸν Ἅγιο Βλάσιο, δύο ἐκλεκτοὶ προσκυνητές: Ἱερεὺς καὶ Ἱεροψάλτης—ξένοι ἀπὸ τὴ Λῆμνο καὶ ἀπὸ τὴν Πάτρα. Κήρυγμα ἀκούστηκε. Ποιὸς ξέρει πόσα χρόνια εἶχε ν' ἀκουστῆ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ τέτοια μέρα ἐδῶ! Ἐπίκαιρο τὸ θέμα, μιᾶς καὶ σήμερα ἀνοίγει τὸ Τριώδιο. Παρμένη ἡ ὁμιλία ἀπὸ τὴν Εὐαγγελικὴ περικοπὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου.

Ναὶ κάπως ἔτσι γίναμε ὅλοι μας σὰν τὸν Φαρισαῖο. "Ὅλα κάνουμε πῶς τὰ ξέρουμε, ὅλα καμωνόμαστε ὅτι τὰ τηροῦμε, σ' ὅλα ὑποκριτόμεθα ἐπιδεικτικὰ μπροστὰ στοὺς συνανθρώπους μας! Δὲν ξέρω ἂν ἔτσι ἔμεινε καὶ κανένας τελώνης γύρω μας γιὰ νὰ ποῦμε «...οὔτε ὡς οὗτος ὁ τελώνης...».

Ὡραῖα καὶ τὰ τροπάρια. Ἀντή χησε καὶ πάλι ὁ Ἅγιος Βλάσιος μὲ τὴν ὑπέροχη ἀκουστικότητά της. Κι' ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Σπυρίδων,(***) θαύμαζε τὴν ἠχητικότητά της. Θυμᾶμαι, ὅταν τὸ 1946 ἑορτὴ τοῦ 'Αγίου Σπυρίδωνος, μιὰ ἀντιπροσωπεία μαθητῶν πήγαμε νὰ τοῦ εὐχηθοῦμε χρόνια πολλὰ γιὰ τὴ γιορτὴ του, στὸ σπίτι του, ἐκεῖ κοντὰ στὸν Ἅγιο Νικόλαο ἀγορᾶς ἔμενε, κι' ἐρωτοῦσε ἕναν - ἕναν ἐμᾶς, ἀπὸ ποῦ εἴμαστε, καὶ φθάνοντας σὲ μένα τοῦ εἶπα ἀπὸ τὸ Πάπιγκο. «Ἄ! μοῦ εἶπε, ἀπὸ τὸ χωριὸ ποὺ ἔχει ἐκεῖνη τὴν ὡραία ἐκκλησία μὲ τὴν μεγάλη ἀκουστικότητα!».

Τέλος πήραμε τὸ ἀντίδωρο, τὸ εὐχέλαιο μαζὺ μὲ τὶς εὐχὲς τῶν πατέρων καὶ ἀγήκαμε κατενθουσιασμένοι γιὰ νὰ εὐχαριστηθοῦμε ἔξω κι' ἄλλο. Γιατὶ πάνω σ' αὐτὴ μας τὴν ψυχικὴ γαλήνη προσθέσαμε καὶ τὴν ὑπέροχη θέα τοῦ περιβάλλοντος γύρω: τὰ βουνά, τὰ χιόνια, τὰ δένδρα, ὁ γαλανὸς οὐρανός, ἡ κατανυκτικὴ ἡσυχία. Αὐτὰ ποὺ ἔχασε ὁ ἄνθρωπος καὶ ψάχνει ἀπελπισμένα γιὰ νὰ τὰ βρῆ σήμερα. Τὴν ψυχικὴ γαλήνη καὶ τὴν ἡσυχία!

Πόσο καλύτερα θὰ ἦταν ἀλήθεια, ἂν μπορούσαμε ἔτσι ὅλοι οἱ χωριανοὶ νὰ συναντώμεθα περισσότερες φορὲς τὸ χρόνο κι' ὄχι μόνον μὲ τὸ λυπητερὸ χτύπο τῆς καμπάνας, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν χαρμόσυνο!

Νὰ γυρίζουμε στὶς ρίζες μας, νὰ παίρνουμε δύναμη ἀπὸ τὶς ρίζες μας τὰ προπαντὸς νὰ στηριζόμαστε στὶν ρίζες μας!

Ι. Γ. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ

(*) Περισσότερες πληροφορίες γιὰ τὴν Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ 'Αγ. Βλασίου, βλέπε στὸ βιβλίο μου «Τὸ Πάπιγκο» σελ. 38.
(***) καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ● ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ● ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ●

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 6η ΣΕΛ.

Διαστρεβλώνουμε ἔτσι τὴν ἀλήθεια τῆς Ἱστορίας κ. Στεργιάδη;

Δὲν τὸ νομίζω. Κι' ἀκόμα δὲ νομίζω πῶς μπορεῖτε ἔμμεσα νὰ μᾶς κατηγορεῖτε γιὰ τοπικισμό.

Καὶ γιὰ τὸ ἄγαλμα, γράφοντας ποῦ πρέπει νὰ στηθεῖ ἀφοῦ βέβαια, γιὰ τὴ θέση, ἀποφανθοῦν οἱ εἰδικοί, ὅπως λέω, γράφω: «...κι' ἀκόμα θ' ἀγναντεύει τὸν Κουκουρουντζο, τὴν Πλάκα, τὴ Τσουκαρόσια, τὴ Βακαράτζα».

Εἴπαμε καὶ συμφωνήσαμε μάλιστα, νὰ ἐξοστρακίσωμε κι' ἀπ' τὸν ἑαυτό μας, κι' ἀπ' τὸν τόπο μας, αὐτὸ μας τὸ μαράζι ποὺ λέγεται «Τοπικισμὸς», ὅμως δὲ τὸ μπορέσαμε...

Λυπᾶμαι κ. Στεργιάδη, δὲν τὸ νομίζω σωστὸ νὰ νευριάζητε τόσο ἔντονα, μὰ καὶ τόσο ἄδικα.

Τσεπέλοβο
31 Μάρτη 1979

Νὰ μὲ συμπαθᾶτε
Εὐρ. Γιαν.

★

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ Μ. ΦΡΙΖΗ

Παίρνω τὴν ἔγκριτο Ἐφημερίς Σας. Ἐντυπωσιάσθηκα ἀπὸ τὴν ἐπιμελημένη ἐργασία παρακολουθήσεως, ἐλέγχου καὶ φροντίδας γιὰ ὅλα τὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὰ Ζαγοροχώρια.

Στὸ φύλλο π. μηνὸς, διάβασα βιογραφικὸ σημείωμα συνεργάτου Σας γιὰ τὸ μακαρίτη Συν)χη Μαρδοχαῖο Φριζῆ. Τὸ 1940 συνυπηρετούσαμε στὸ 15ον Συν)μα τῆς ΤΙΙΙ Μεραρχίας Ἠπείρου, ὁ Φριζῆς Διοικητὴς τοῦ Ὑποτομέως Δελβινακίου καὶ ὁ γράφων Διοικητὴς τοῦ ΙΙΙ)15 Τάγματος ποὺ εἶχε τὴν εὐθύνη ἀμύνης στὰ ὑψώματα Ψηλοράχη - Γκραμπάλα Κόζακας - Σουρεμάδια.

Στὶς 2 Νοεμβρίου ἡ ΤΙΙΙ Μεραρχία συνεκρότησε τὸ Μικτὸ Ἀποσπασμα Ἀώου μὲ Διοικητὴ τὸ Φριζῆ καὶ μὲ ἀποστολὴ καταλαμβάνοντας θέσεις στὴ νότια ὀχθη τοῦ Ἀώου, νὰ καλύψη τὸ δεξιὸ τῆς Μεραρχίας ἀπὸ τὴν κατεύθυνσιν ΕΛΕΤΘΕΡΟ - ΒΡΤΣΟΧΩΡΙ, διότι οἱ Ἰταλοὶ εἶχαν καταλάβει τὴν Κόνιτσαν καὶ ἐκινοῦντο πρὸς ἀνατολὰς παράλληλα τῆς βορείας ὀχθης τοῦ ποταμοῦ. Στὶς θέσεις ποὺ κατέλαβε ὁ Φριζῆς ἠμύνθη μέχρι 10 Νοεμβρίου ὁπότε ἐνισχύθη μὲ μιὰ Ἐπίλαχία. Ἡν ἑπομένη, μὲ δικήν του πρωτοβουλία ἐπετέθη αἰφνιδιαστικὰ, ἀνέτρεψε τὰ ἐχθρικὰ τμήματα, ἠμαλώτισε 15 Ἀξιωματικοὺς καὶ 700 ὁπλίτας Ἰταλοὺς, περισυνέλεξε ἄφθονο πολεμικὸ ὑλικὸ καὶ 100 ἡμιόνους. Ὑπῆρξε ἀπὸ τοὺς κυριώτερους συντελεστὲς τῆς ἀνακαταλήψεως τῆς Κονίτσης ὅπως γράφει ἡ ἐπίσημη στρατ. ἱστορία (σελίδες 194-195 τοῦ τόμ. «Ἰταλικὴ εἰσβολὴ 28 Ὀκτωβρίου μέχρι 13 Νοεμβρίου 1940») Ἡ πρότασις τοῦ συνεργάτου Σας νὰ στηθῆ προτομὴ τοῦ ἡρωϊκοῦ Συν)χου στὸ ΒΡΤΣΟΧΩΡΙ εἶναι ὀρθὴ διότι ἐκεῖ διεκρίθη ὁ Φριζῆς καὶ τὴν 5 Δεκεμβρίου 1940 ἐφονεύθη στὴν Πρεμετή, ἀπὸ ὁβίδα ἀεροπλάνου.

Διάβασα ἐπίσης, στὶς σελίδες 5 καὶ 7, ἀφήγηση γιὰ τὴ συμβολὴ τῆς Ἠπείρου στὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1821. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἔχω γράψει βιβλίο μὲ τίτλο «Οἱ Σουλιῶτες» ποὺ ἐκυκλοφόρησε τὸ 1976. Στὸ βιβλίο ἀναφέρεται μὲ λεπτομέρειες τὶ προσέφερε ἡ Ἤπειρος στοὺς Ἐθνικοὺς ἀγῶνες ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας μέχρι καὶ τῶν πολέμων 1912 καὶ 1913. Ἐπισυνάπτω συνοπτικὸ ἐνημερωτικὸ σημείωμα συμπερασμάτων ποὺ ἐγκύπτουν ἀπὸ τὴ μελέτη τοῦ βιβλίου καὶ ἀπὸ γεν. στοιχεῖα ποὺ εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας.

Σᾶς στέλνω ταχυδρομικῶς 3 βιβλία: Οἱ Σουλιῶτες - Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μικρασιατικῆς ἐκστρατείας 1919 - 1972 καὶ τὰ ΤΑ ΔΥΟ ΟΧΙ Ἑλληνοϊταλικὸς καὶ Ἑλληνογερμανικὸς Πόλεμος 1940 - 1941.

Μετὰ τιμῆς
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ
Ταξίαρχος ἐ.ἀ.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

ΜΙΑ ΣΚΗΝΗ ΜΕ ΤΑ ΓΕΡΟΝΤΙΑ

ΤΟΥ ΒΑΣ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ

Κεῖνοι ποὺ γέροντες ξεχειμάζουν στὰ χωριά, μπόρεσαν κι' ἄρχισαν, μὲ τὴ λίγη τους τὴ δύναμη, τὸ σκάψιμο στὸν κῆπο, καθάρισαν δυὸ κλήματα, κλάδεψαν λίγα δένδρα καὶ πέρασαν στὸ φύτεμα μὲ τὰ σπορίδια.

Τοῦτοι, ποὺ δῶ στὰ Γιάννενα διάβηκαν τὰ κρύα τοῦ χειμῶνα, κοντὰ στὸ γιὸ ἢ τὴν θυγατέρα, μὲ τὸ ἕνα ἢ τὰ δύο τὰ παιδιά, ἀκόμα δὲν ξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ κεῖ στὰ Ζαγοροχώρια κι ὅλο γκρίνια μπῆκε μεταξύ τους.

— Τὶ κάθεσαι μωρ' προκομμένε, σήκου, τράβα νὰ δγάλης σιτήρια νὰ φύγουμε αὔριο γιὰ τὸ χωριό, ἄνοιξε ὁ καιρός. Πότε θὰ σπείρουμε, θὰ τοιμάσουμε τὰ κλήματα, θ' ἀσπρίσω τὰ δωμάτια.

— Ντὲ μουρ' Ξανθίππη κάθε χρόνο φαγώνεσαι πότε καὶ πότε θὰ φύγουμε γιὰ πάνω, δὲ βλέπεις, ἀκόμα δὲν ξεχειμώνιασε κι οὔτε μπήκαμε καλά, καλὰ στὸ Μάρτη τὸν ξαχουστὸ τὸν γδάρτη. Δῶ ἀγάλιασε τὸ κορμὶ μας ζεστασιά, κεῖ στὸ χωριὸ μ' ἕνα τζάκι ἄει νὰ ζεσταθῆς.

— Μ' δέβαια ἡ ἀφεντιά σου δὲν παραγγοιάζεται γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ ἀφοῦ καὶ δῶ καλοπερνᾶς, μὲ τὶς δόλτες σου στὰ «Λιθαρίτσια» καὶ τὸ τάβλι στὸν καφενέ. Δὲ λογαριάζεις καὶ μένα μέσα κλεισμένη μέρα νύχτα κι' ὕστερα δὲ σκέπτεσαι πότε θὰ τοιμάσω τὸ σπίτι, ν' ἄρθουν τὸ Πάσχα τ' ἀγκόνια μας νὰ χαροῦν λίγο ἀέρα καθαρό;

— Ἂν διάζεσαι γιὰ τὰ παιδιά, τότε σὲ καταλαβαίνω. Θυμᾶμαι ἕνα σούρουπο τὸν περασμένο Δεκέμβρη, κεῖ ποὺ σμαζευόμουν γιὰ δῶ, βλέπω στὴν πλατεία Πάργης στὸν παιδικὸ σταθμὸ ἀχόρταγα νὰ παῖζουν τὰ παιδιὰ στὶς κούνιες κι ἄς ἔβρεχε κατακλυσμός. Ὅσα δὲν πρόφτασαν νὰ πάρουν σειρὰ νὰ παῖξουν νυχτοβραδιάζαν ἐκεῖ γιὰ νὰ κερδίσουν τὴ σειρὰ στὶς κούνιες, τὴν τραμπάλα' χαίρονταν τὴ χαρὰ μιᾶς ἁπλοσιᾶς στὴν κίνηση κι' ἄς βρέχονταν κατάσαρκα.

— Γιατὶ γερνᾶς στὸ Δεκέμβρη καὶ δὲ θυμᾶσαι τὶ ἔγινε δῶ κάτω ἀπ' τὰ παράθυρά μας φέτος τὸ Γενάρη. Στὶς δέκα τὸ βράδυ μιὰ μέρα ἔπεφτε πυκνὸ τὸ χιόνι. Σὲ λίγο ἀπ' τὶς πολυκατοικίες ξεγύθηκαν δώγια ἀπὸ κάτω τὰ παιδιὰ κι' ἄρχισαν τὸν χιονοπόλεμο νυχτιάτικα. Ἡ ἀφεντιά μου, σὰν ἀσπρομάλλα γριά, φώναζα στὴ νύφη δυνατά. «Κατέβα μουρὴ κάτω, τράβα, σύμασε τὰ παιδιά, θὰ μᾶς κουῶσουν». Κείνη ἔκανε πὼς δὲν μ' ἄκουγε, καθόνταν στὸ παράθυρο καὶ χαίρονταν τὴ χαρὰ τῶν παιδιῶν, ποὺ διψασμένα γιὰ λίγο καθαρό, ἀγνὸ κι' ἀμόλυντο τόπο, ἀλώνιζαν τὸ ἀπαλὸ σεντόνι τοῦ χειμῶνα. Σὰν ἡ ὥρα κόντεβε νὰ φέρη τὰ μεσάνυχτα κατέβηκε ὁ γιὸς μας νὰ τὰ σμάσει μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους πατεράδες ἀπὸ δῶ κι' ἀπὸ κεῖ. Κεῖ ποὺ προσπάθαγαν νὰ τὰ συνάξουν, στρώθηκαν καὶ οἱ μεγάλοι στὸ παιχνίδι καὶ θυμᾶσαι πόσα τζάμια ἔπασαν χωρὶς κανένας νὰ γκρινιάξη γιὰ τὴ ζημιά.

— Ὅλα τὰ προσέχεις γριά μου, σοῦ ξέφυγε ὅμως καὶ δὲν εἶδες πὼς ἄνοιξα τὴν πόρτα νὰ κατεβῶ καὶ γὼ νὰ παίξω χιονοπόλεμο. Δὲν τὰ κατάφερα ὅμως γιατὶ μόλις κι' ὅλας πῆγα νὰ ροβολήσω τὸ πρῶτο τὸ σκαλί, ξαναπιάστηκα ἀπ' τὴ μέση.

— Ἀπό ἐπιδείξεις, φαντασίες καὶ ψευτιὲς σ' ἔχω χορταμένο διαβολόγερε, τράβα τώρα νὰ δγάλης τὰ 'σιτήρια, γιατὶ μόνο κεῖ στὸ χωριὸ θὰ δοῦν λίγο ἀνάσα τὰ παιδιὰ καὶ τόπο γιὰ νὰ παίξουν.

— Καλά, καλὰ θὰ πάω, μονάχα μὴν ἀρχίσεις πάλι, πάνω κεῖ στὰ ψηλὰ νυχτιάτικες μουρμοῦρες. Ἄχ τὶ νὰ γίνονται τὰ παιδιὰ, δὲν πήραμε πάλι ρράμμα. Σύρε στὸ τηλέφωνο νὰ δῆς τὶ κάνουν κι ὅταν λίγο φθινοπωργιάσει μὴν ἀρχίσεις ἀντίστροφα νὰ μὲ τρῶς πότε θὰ κατεβοῦμε πάλι δῶ στοῦτα τὰ μπουτρούμια.

— Μωρὲ παχύδερμε κοιτᾶς μοναχὰ τὸ ραχάτι σου, γιαυτὸ δὲ γεράζεις ὅσο πρέπει. Θιαμάζουν οἱ ἄλλοι πῶς κρατιέσαι ἔτσι ζωηρὸς καὶ δὲν ξέρουν πόσο κυνηγᾶς τὸ χουζούρι. Ὅποιος ἀνησυχεῖ, προλαβαίνει κι' ὅποιος βασανίζεται γιὰ τὸν ἄλλο καὶ δὲν τὸ δείχνει εἶναι σὰ νὰ μὴ βασανίζεται.

— Ἀπὸ φιλοσοφίες κυρα - Ξανθίππη μ' ἔχεις παραχορταμένο ἄσε με τώρα νὰ πάω νὰ φέρω τὰ 'σιτήρια νὰ συχάσω.

— Κοίταξε νὰ μὴ ξεχάσης νὰ φέρης σπορίδια γιὰ τὸν κῆπο, κορκάρι, κάμποσα κεφάλια σκόρδα καὶ χόρτο γιὰ τὰ κλήματα. Καλὰ εἶναι νὰ φέρης καὶ γίγαντες γιὰ ν' ἀλλάξουμε τὸ σπόρο φέτος.

— Μπὰ πανάθεμά τα, γράψτα σ' ἕνα τεσκερὲ γιὰ νὰ μὴν τὰ ξεχάσω κι' ἀρχίσεις πάλι τὸ ψαλτήρι. Γίγαντες, γερόντοι, φαίνεται πὼς ποτὲ καὶ πουθενὰ ὁ ἄνθρωπος δὲν συχάζει ἢ δὲν τὸν ἀφήνουν νὰ συχάση.

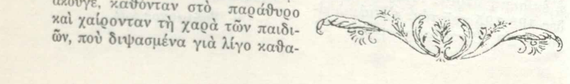

Τὰ Ζαγόρια θὰ γίνουν τουριστικὸς Παράδεισος...

τοῦ κ. Λαμπρία, ποὺ ἔγιναν ἤδη εὐρύτατα γνωστές, γέμισαν μὲ αἰσιοδοξία τοὺς Ζαγορίσιους. Ἡ ἐφημερίδα αὐτή, ποὺ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἐκδόθηκε, ἔστρεψε ἀμέριστο τὸ ἐνδιαφέρον της καὶ πρὸς τὴν τουριστικὴ ἀξιοποίηση τῆς περιοχῆς μας, μόνον εὐχαριστίες αὐτὴ τὴ στιγμὴ μπορεῖ νὰ ἐκφράσει. Πιστεύει στὴν εἰλικρίνεια τῶν προθέσεων τοῦ κ. Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ Ε.Ο.Τ. καὶ γι' αὐτὸ περιμένει τὴν ὁλοποίηση τῶν ἐξαγγελιῶν του. Γνωρίζει φυσικά, ὅτι ἕνα τόσο μεγάλο πρόγραμμα τουριστικῆς ἀξιοποιήσεως, ὅπως αὐτὸ τοῦ Ζαγορίου, δὲν ὁλοκληρώνεται ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη. Εἶναι ὅμως σὲ θέση νὰ ἐκτιμήσει τὴ συνέπεια λόγων καὶ ἔργων, νὰ ἀξιολογήσει τὶς προθέσεις καὶ νὰ ξεχωρίσει ἀν ἐκεῖνα ποὺ πρόκειται ν' ἀρχίσουν νὰ ἐκτελοῦνται στὸ Ζαγόρι, μποροῦν νὰ ὁδηγήσουν στὴν πραγματοποίηση τῶν ὑποσχέσεων.

Δίνουμε λοιπὸν πίστωση χρόνου στοὺς ἁρμόδιους, ἀλλὰ θὰ εἴμαστε πάντοτε σ' ἐπιφυλακὴ καὶ θὰ παρακολουθοῦμε ὅσα γίνονται, ἕτοιμοι νὰ κρίνουμε, νὰ ἐπικρίνουμε, νὰ ἐπαινέσουμε καὶ νὰ ὑποδείξουμε λύσεις ὅταν χρειάζονται.

Οἱ ὑπεύθυνοι φορεῖς τῆς τουριστικῆς πολιτικῆς ὑποσχέθηκαν νὰ γίνουν τὰ Ζαγόρια «παράδεισος». Εἶναι μιὰ μεγάλη ὑπόσχεση, ποὺ δημιουργεῖ θαρεῖες ὑποχρεώσεις. Ἐμεῖς εἴμαστε αἰσιόδοξοι. Γι' αὐτό, ἐπαναλαμβάνουμε, περιμένουμε. Καὶ ἐλπίζουμε...

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἡ ἐπαναστατικὴ ὀργάνωση τῆς Ἠπείρου

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 5η ΣΕΛ.

ριασμοί:

«Τόσα τοῦ δραγάτη Σκαμνελιώτη ὅπου ἤρθε μὲ γράμματα κυρ 'Αλέξη» ('Αλέξης Νοῦτσος) ('Ιούνιος 2. 1820).

«Τόσα τοῦ μπαλωματῆ Κίτζου ὄντας τὸν ἔστειλαν μὲ γράμματα ὁ Δημήτρης Πολυχρόνης» (ἐπιστήθιος φίλος Βηλαρᾶ).

(Σ)βριος 17 - 1822)

«Ὅσα ἔξοδα τοῦ Μήτση Κοντο γιάννη ὅπου ἐπῆγε εἰς νησὶ μὲ γράμματα».

8)βριος 13 - 1822

«Τόσα τοῦ Φωλῆνα ὅπου τὸν εἶχαν στείλει μὲ γράμματα».

('Ιούνιος 29 - 1821)

«Ὅσα τοῦ Γιώτη Βαλμᾶ ὅπου ἐπῆγε μὲ γράμματα εἰς τὰ 'Ιωάννινα ὅπου τὸν ἔστειλαν».

('Απρίλης 24 - 1821)

«Εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅπου ἦλθε μὲ γράμματα».

(Μάρτης 5 - 1821)

«Τοῦ Χρήστου Καρασιέρη λουφὲ διὰ ἡμέρας 6 ὅπου ἐφύλαγε εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅπου ἦλθεν μὲ γράμματα».

(Φλεβάρης 11 - 1821)

Ὅλες οἱ παραπάνω περικοπὲς τῶν λογαριασμῶν, ἔχουν χρονολογίες 1820 - 1821 - 1822.

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Βηλαρᾶ, στοὺς παλαιοὺς λογαριασμοὺς τοῦ χωριοῦ, δὲν ἀναφέρεται πληρωμὴ τὴ λήψη ἐπιστολῶν.

Ἡ κεντρικὴ ἐπαναστατικὴ ὀργάνωση τῆς Ἠπείρου, μὲ τὴν ἀσφάλεια ποὺ ὑπῆρχε ἐδῶ μπόρεσε νὰ ἐργασθῆ καὶ νὰ μαζέψη χρήματα γιὰ τὴν «κάσσα τῶν Γιαννίνων» ἀπὸ φιλογενεῖς χωριανοὺς μου, ἀπὸ Ζαγορίσιους, ἀπὸ Ἠπειρῶτες.

Οἱ Δουμαῖοι, οἱ Βίζυιλαῖοι, οἱ Τζιανογλαῖοι κι' ἄλλοι ἦσαν μέλη τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, κι' ἐδῶ ἐστειλαν τὴ συνδρομὴ τους ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Δημήτριος Δούμας κ' ἄλλοι φιλογενεῖς Τσεπελοβῖτες πλούσιοι, ποὺ δυστυχῶς, δὲν ἀναφέρονται τὰ ὀνόματά των.

Ἀπὸ διηγήσεις τοῦ δασκάλου μου Νικολάου Ρέσσου, οἱ Ρέσσοι ἦσαν ἁπλοῖ συνδρομηταὶ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας. Ἦσαν πλούσιοι, μ' ἐργασίες στὴ Βλαχιὰ καὶ στὴν Πόλη, κι' εἶχαν φιλικώτατες σχέσεις, μὲ τὸ Βηλαρᾶ, τὸν Ψαλίδα, τὸν Ἀθανασίου.

Τ' ἀρχοντικό τους, τὸ περίφημο ἀρχοντικὸ τῶν Ρέσσων, στὸ ἀπόμερο φιλοξενήθηκε κι' ὁ 'Αλῆ Πασᾶς γυρίζοντας ἀπὸ τὴ Δρακόλιμνη, ὅπως κι' ὅλα τ' ἀρχοντικὰ τοῦ χωριοῦ, ἦσαν πάντα ἀνοιχτὰ καὶ γιομάτα ξένα, γιὰ τοὺς Γιαννιῶτες ποὺ κατέφυγαν ἐδῶ.

Κι' οἱ Τσεπελοβῖτες, χωρὶς καμμιὰ ἐξαίρεση, ἦσαν πάντα πρόθυμοι, νὰ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους, γιὰ τὴν εὐόδωση τῶν σκοπῶν, τῆς Ἐπαναστατικῆς Ὀργάνωσης Ἠπείρου καὶ τῆς «κάσσας τῶν Γιαννίνων» ποὺ εἶχαν ἐδῶ τὴν ἕδρα τους, ὡς τὴ μέρα ποὺ πέθανε ὁ Ἰωάννης Βηλαρᾶς.

Τσεπέλοβο

ΕΥΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ

Παράπονα τῆς κ. Φρόσως Ἰωαννίδη

Γέλοια, γέλοια πικρά, μᾶς προκάλεσαν οἱ περιπέτειες τοῦ ἀγαπητοῦ Κώστα Λαζαρίδη γιὰ τὸ ζήτημα τῆς ἀτομικῆς του περιουσίας, ποὺ διαβάζουμε στὸ «Ζαγόρι μας». Καὶ μᾶς θύμισαν καὶ κάτι δικές μας, σχεδὸν παρόμοιες, περιπέτειες.

Ἀκριβῶς δίπλα καὶ σὲ συνέχεια τοῦ ἐπαρχιακοῦ πολυσύγχαστου δρόμου τοῦ Ζαγοριοῦ, πάνω ἀπὸ τοὺς Κήπους κι' ὕστερα ἀπ' τὸ Καπέσοβο καὶ κοντὰ στὸ Τσεπέλοβο, εἶναι μιὰ τοποθεσία ποὺ λέγεται «Κάσσα». Μιὰ ἴσια, γραμμωτή, μὲ βραχώδικη βουνοπλαγιὰ καὶ μὲ μάκρος περίπου 150 μέτρα, ἀπ' τὴν ἄκρη τῆς ὁποίας προβάλλει μεγαλόπρεπη καὶ φαντασμαγορικὴ ἡ θέα τῆς ἀρχῆς τῆς χαράδρας τοῦ Βίκου.

Τὴν εἶδαν ἀπὸ χρόνια Ἐλβετοί, τὴν εἶδαν Σουηδοί, Δανοὶ κι' ἄλλοι πολλοὶ καὶ μᾶς ἐλεεινολόγησαν ἐμᾶς τοὺς Ζαγορίσιους, γιατὶ δὲ φροντίσαμε νὰ τὴν ἀξιοποιήσουμε.

Σκεφτήκαμε νὰ τὸ κάνουμε τώρα, ἠλεκτρισμένοι ἀπὸ τὶς πολλὲς ἐξαγγελίες γιὰ τὴν —δῆθεν— τουριστικὴ ἀξιοποίηση τοῦ Ζαγοριοῦ. Μὲ τὴν σκέψη πὼς μιὰ ἁπλὴ διάνοιξη ἑνὸς ἑκατοῦ δρομίσκου ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ πλάϊ αὐτῆς τῆς βουνοπλαγιᾶς (γιὰ νὰ μὴ γαλάσει τὸ ποτάμι) θὰ καθιστοῦσε ἐφικτὴ τὴ θέα τοῦ Βίκου, σ' ὅλους τοὺς διαβάτες, σ' ὅλα τὰ συνεχῆ τροχοφόρα, σ' ὅλον τὸν κοσμάκη ποὺ θὰ τὴν ἀπολάμβανε ἄκοπα μὲ μιᾶς στιγμῆς στάθμευση, (Γιατὶ ἐδῶ πρέπει νὰ σημειωθεῖ πὼς ἡ θέα τοῦ Βίκου μας εἶναι προσιτὴ μόνο στοὺς προνομιούχους γιοταχῆδες ἀπὸ τὴν 'Αγία Παρασκευὴ καὶ ὁ Δημήτριος Δούμας κ' ἄλλοι φιλογενεῖς Τσεπελοβῖτες πλούσιοι, ποὺ δυστυχῶς, δὲν ἀναφέρονται τὰ ὀνόματά των.

Ἀπὸ διηγήσεις τοῦ δασκάλου μου Νικολάου Ρέσσου, οἱ Ρέσσοι ἦσαν ἁπλοῖ συνδρομηταὶ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας. Ἦσαν πλούσιοι, μ' ἐργασίες στὴ Βλαχιὰ καὶ στὴν Πόλη, κι' εἶχαν φιλικώτατες σχέσεις, μὲ τὸ Βηλαρᾶ, τὸν Ψαλίδα, τὸν 'Αθανασίου.

Τ' ἀρχοντικό τους, τὸ περίφημο ἀρχοντικὸ τῶν Ρέσσων, στὸ ἀπόμερο φιλοξενήθηκε κι' ὁ 'Αλῆ Πασᾶς γυρίζοντας ἀπὸ τὴ Δρακόλιμνη, ὅπως κι' ὅλα τ' ἀρχοντικὰ τοῦ χωριοῦ, ἦσαν πάντα ἀνοιχτὰ καὶ γιομάτα ξένα, γιὰ τοὺς Γιαννιῶτες ποὺ κατέφυγαν ἐδῶ.

Κι' οἱ Τσεπελοβῖτες, χωρὶς καμμιὰ ἐξαίρεση, ἦσαν πάντα πρόθυμοι, νὰ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους, γιὰ τὴν εὐόδωση τῶν σκοπῶν, τῆς Ἐπαναστατικῆς Ὀργάνωσης Ἠπείρου καὶ τῆς «κάσσας τῶν Γιαννίνων» ποὺ εἶχαν ἐδῶ τὴν ἕδρα τους, ὡς τὴ μέρα ποὺ πέθανε ὁ Ἰωάννης Βηλαρᾶς.

Τσεπέλοβο

ΕΥΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ

νέλαβαν ρητὰ καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους στὸ μπακάλικο... Ὁ κ. 'Αλτηγὸς ὅμως ἔφυγε ἀπὸ τὰ Γιάννινα σύντομα, πρὶν προλάβει νὰ πραγματοποιήσει τὴν ὑπόσχεση αὐτή.

'Αποτανθήκαμε στὴν Τεχνικὴ Ὑπηρεσία τῆς Νομαρχίας Ἰωαννίνων. Τὸ θέμα τὸ βρῆκε δίκαιο καὶ ἀναγκαῖο. Τὸ ἐνστερνίστηκε καὶ αὐτὴ καὶ μᾶς ὑποσχέθηκε νὰ τὸ ἐντάξει στὸ πρόγραμμά της, ἄν δὲν τὸ ἀναλάβει ἡ Μ.Ο.Μ.Α., ποὺ εἶχε καὶ τὰ μηχανήματά της ἀκριβῶς σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, γιατὶ ἔφκιαναν τὸ δρόμο πρὸς τὸ Τσεπέλοβο. Μᾶς συνεβούλευσε μάλιστα καὶ μᾶς βοήθησε νὰ ρθοῦμε καὶ σὲ ἄυση ἐπαφὴ μὲ τὸ Διοικητὴ τῆς Μ.Ο.Μ.Α. κ. Καλύβα, ἕναν περίφημο ἀξιωματικό, παθιασμένο φυσιολάτρη, ποὺ διατύπωσε καὶ τὴν εὐαρέσκειά του, γιατὶ ἄκουσε ἕνα τέτοιο σπουδαῖο ζήτημα ἀπὸ μᾶς, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ τὸ εἴχε ἀκούσει κι' ἀπὸ ἄλλους ἀπὸ τὰ γύρω χωριὰ ποῦχαν ἐπισκεφθεῖ πολλὲς φορές. Ὁ καλὸς αὐτὸς ἀξιωματικὸς πῆρε τὴ σχετικὴ μελέτη ἀπὸ τὸ μηχανικὸ τῆς Μ.Ο.Μ.Α καὶ βεβαίωση ἀπ' αὐτόν, ὅτι ἡ δαπάνη γιὰ τὴν διάνοιξη αὐτὴ θὰ στοίχιζε 60 χιλ. δραχμὲς (30 γιὰ τὰ ἔξοδα καὶ 30 γιὰ τὴ Μ.Ο.Μ.Α) καὶ ἔφυγε. Μᾶς ὑποσχέθηκε πὼς θὰ πάει κι' αὐτὸς ν' ἀπολύσει αὐτὸ τὸ θέαμα, ὅπως καὶ ἔγινε. Ἔκανε εὐμενέστατη εἰσηγητικὴ ἔκθεση στὴν προϊσταμένη του ἀρχή, τὴ Σ.Τ.Κ.Ε.Α γιὰ τὴν ἔγκριση τῆς δαπάνης. Ἕνας στρατηγὸς ὅμως (ξένος πρὸς τὸν τόπο) τῆς Σ.Τ.Κ.Ε.Α. τὸ ἀπόρριψε αὐτὸ τὸ ζήτημα χωρὶς κὰν νὰ τὸ συζητήσει καθόλου. Ἀναγκαστικὰ στρέψαμαν τὶς ἐνέργειές μας πρὸς τὴ Νομαρχία. Ἡ ἴδια Τεχνικὴ Ὑπηρεσία μᾶς διαβεβαιώνει πὼς τὸ θέμα αὐτὸ θὰ τὸ συμπεριλάβουν στὸ Πρόγραμμα τοῦ 1971. Τὸν ἄλλο χρόνο μᾶς τὸ φέρουν αὐτὸ τὸ ζήτημα σὰν «τετελεσμένο γεγονός» Μᾶς τὸ βεβαιώνουν αὐτὸ μπροστὰ καὶ σὲ Ἠπειρώτη Ὑπουργὸ μὲ τρόπο ρητὸ καὶ κατηγορηματικό. Κόβουμε τὰ γέρια μπεσαλίτικα!! 'Αλλὰ καὶ πάλι τί ποτε. Ὅλα τὰ παραπάνω λόγια ἦταν καὶ τὰ πῆρε ὁ ἄνεμος...

'Από τότε κάθε χρόνο συνεχίζομε τὶς αἰτήσεις στοὺς διάφοους Νομάρχες, ποὺ μᾶς τοὺς ἀλλάζουν πρὶν νὰ προφτάσουν νὰ κατατοπισθοῦν στὶς ἀνάγκες τοῦ τόπου μας. Στὸ μεταξὺ ὅμως οἱ ὑποσχέσεις τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας ἀογίζουν νὰ χαλαρώνονται, γιὰ νὰ μὴν πῶ, πὼς γίνονται ἀνηγτικές, μὲ τὸν ἰσχυρισμὸ πιά, ὅτι ἡ ὑπόθεση αὐτὴ ἀροοᾶ στὴν Κοινότητα Τσεπελόβου, ἡ ὁποία ἔνει λεπτά!! Σὰν νὰ μὴν εἶναι σὲ θέση νὰ ξέρουν πὼς οἱ πόροι τῆς Κοινότητας τώρα εἶναι τόσο λίγοι, ὥστε δὲ φτάνουν οὔτε γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν ὑπαλλήλων καὶ ὅτι ἄν πραγματικὰ ἀφοροῦσε ἄμεσα στὴν Κοινότητα τὸ ζήτημα, δὲ θὰ μᾶς ἐγκατέλειπε καὶ αὐτὴ μόνους στὶς ἄρθονες αὐτὲς ἐνέργειές μας.

Οἱ αἰτήσεις ἐξακολουθοῦν. Ὁ Νομάρχης κ. Χανός, ὕστερα φυσικὰ ἀπὸ εἰσηγήσεις καὶ αἰτήσεις τῆς Ἕνωσης τῶν Ζαγορίσιων 'Αθηνῶν, δίνει τὴν ὑπόσχεση καὶ σὲ μᾶς καὶ στὸν Πρόεδρο τῆς Ἕνωσης κ. Παπαλεοντίου τὸ 1976, ὅτι θὰ ἐντάξει στὸν προϋπολογισμὸ καὶ τὴ διάνοιξη αὐτὴ καὶ τὴν προ γραμματίζει πράγματι μὲ 400 χιλ. δραχμές, γιατὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο οἱ δαπάνες πολλαπλασιάζονται. Δημοσιεύονται μάλιστα αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ στὸν Τύπο, τόσο τὸν 'Αθηναϊκό, ὅσο καὶ τὸ Γιαννιώτικο. 'Αλλὰ στὸ μεταξὺ οἱ πιστώσεις ἐξαφανίζονται... Ποῦ; Πῶς;... Ἄγνωστο!!

Τώρα δὲ τελευταῖα ἡ Νομαρχία τὸ βρίσκει αὐτὸ τὸ πρᾶγμα περιτὴ πολυτέλεια! Κι' ἔχει δίκιο. Ὅλα τάχει ἡ Ζαφειρή, ὁ φρεστζὲς τῆς λείπει!...» Τὸ Ζαγόρι τὸ ἀφήνουν χωρὶς γιατροὺς καὶ θέλει καὶ... Τουρισμό; Σ' αὐτὸ πεθαίνουν οἱ φτωχοὶ — σὰν ἡ Χρυσίτσα Χατζίδου, ποὺ τὴ βρῆκαν, ὕστερα ἀπὸ τρεῖς μέρες, πεθαμένη ἀπὸ πνευμονία στὸ σπίτι της προπέρισυ— καὶ θέλει τέτοιες πολυτέλειες; Στὴν 'Αρτσίστα χρειάστηκε νὰ μεταχειριστοῦν μεγάλα μέσα γιὰ νὰ κρατήσουν τὸ στρατιώτη γιατρὸ στὸ 'Αγροτικὸ ἰατροεῖο τους. Σ' ἄλλα χωριὰ τὸ ἴδιο. Στὸ Τσεπέλοβο ἐδέησε, ὕστερα ἀπὸ ἄγονες προσπάθειες στὸ ἀργυγεῖο Στρατοῦ καὶ ἄλλου, νὰ τηλεγραφήσουμε στὸν ἴδιο τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς Ἀμύνης (ποὺ ἔχει τόσα ἄλλα σοβαρὰ θέματα στὸ κεφάλι του) γιὰ νὰ ματαιώσει τὴ μετάθεση τοῦ στρατιώτη γιατροῦ στὸ 'Αγροτικὸ ἰατρεῖο Τσεπέλοβου. Δὲ λογαριάζουν οἱ ἀρμόδιοι πὼς μὲ τὴ μετάθεση τοῦ γιατροῦ μένει τόσο κόσμος τῆς περιοχῆς, μὲ Γυμνάσιο κλπ. ἀποκλεισμένος ἀπὸ τὰ χιόνια, χωρὶς γιατρό; Νομίζω πὼς τὰ παράπονά μας γιὰ τὴν κρατικὴ ἀστοργία πρὸς τὸ Ζαγόρι μας εἶναι καὶ μεγάλα καὶ δικαιολογημένα.

ΦΡΟΣΩ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ἡ Σχολικὴ Ἐφορεία τοῦ 1)θ Δημοτικοῦ Σχολείου Ἠλιοχωρίου εὐχαριστεῖ θερμότατα τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἠλιοχωρίου γιὰ τὴν προσφορὰ Ἐποπτικοῦ ὑλικοῦ γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ Σχολείου

Ἡ Δ)ντρια τοῦ Σχολείου

ΑΝΘΟΥΛΑ ΖΗΣΗ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΝΕΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Φλῶρος 'Αχιλλέας	2000
Μασούρου Τασία	1230
'Αγγέλης Γεώργιος	1000
Γκράτζιος 'Αγησίλαος	1000
Κανισάθης Φώτιος	1000
Μαριόλης Νικόλαος	1000
Μπένου Νιόβη	1000
Τζαφέρη 'Ελισσάβετ	1000
Βακολίδου 'Αμαλία	500
Βασδέκης Δημήτριος	500
Βασδέκης Παναγιώτης	500
Βλάχου 'Ερμιόνη	500
Βογᾶς 'Απόστολος	500
Βούβας Πέτρος	500
Γιαννακοῦ Ὄλγα 6' δόση	500
Γκράνης 'Αθανάσιος	500
Γκρούδης παπα - Γρηγόρης	500
Γκλολέτσης Κ. 'Αθήνα	500
Δαλκαβούκη Πόπη	500
Δαλκαβούκης Πέτρος	500
Δούμας 'Αθανάσιος	500
Εὐαγγελίδης 'Ελευθ.	500
Ζαμπόπουλος Κων)νος	500
Ζησιάδης Δημήτριος	500
Ζουμπούλης Γεώργιος	500
Θεοδοσίου Γεώργιος 6' δόση	500
Καπρίτσου Δ. 'Αντιγόνη	500
Καραγιάννης 'Ηλίας	500
Κικόπουλος Μενέλαος	500
Λολίδης Εὐριπίδης	500
Μαλετσίδης Δημήτριος	500
Μαρτίνη Χρυσούλα	500
Μασούρας 'Αλ.	500
Παταλοντίου Δημήτριος 6' δόση	500
Παππᾶς Πελοπίδας	500
Πεζοδρόμος 'Αναστάσ.	500
Πέλέγης Κλέαρχος	500
Πέτροβιτς 'Ασπασία	500
Πριμηκύρης Λεωνίδας	500
Ρουσοπούλου Μαρία	500
Σαββοπούλου 'Ελπίδα	500
Σακελλαρίου Φίλιππος	500
Σκούρτης 'Οδυσσέας	500
Τζιάρος Δημήτριος	500
Τζιόπουλος Δημήτρ.	500
Φωτίου Κων)νος	500
Χατζῆς Κων)νος	500
Ἕνωση 'Αρίστης Βίκου	500
Φιλοποσδευτικὸς Σύλλογος Πετριωτῶν	500
Χατζηγιάννη 'Αγγελ.	500

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 4η ΣΕΛ.

ῶν τῆς περιοχῆς των, ἐκτὸς ἄν εἰς τὴν περιοχὴν των δὲν ὑπάρχουν αἱ προϋποθέσεις διὰ τὴν τοιαύτην ἀπασχόλησιν, τοῦτου βεβαιουμένου ὑπὸ τῆς οἰκείας Δασικῆς Ἀρχῆς.

5. Ἡ διάταξις τοῦ ἐδαφίου 3 τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 138 Ν.Δ. 86)1969 «περὶ δασικοῦ Κώδικος καταργεῖται.

ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΩΣΤΗ ΞΥΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Δημοσιεύουμε τὴν ἐπιστολὴ τοῦ κ. Στέρ. Στεργιάδη γιὰ νὰ ἀκουσθεῖ κάθε πλευρὰ στὸ σημαντικὸ γιὰ τὸ Ζαγόρι θέμα τῆς ἐκμετάλλευσης τῶν δασῶν. Ἡ ἐφημερίδα μας —σχετικὰ τὸ σημείωμά μας — διαφωνεῖ ἀν ἰσοδυναμεῖ μὲ ἰσοδύναμα μέτρα γιατὶ πιστεύει ὅτι τὸ δάσος ἀνήκει στοὺς συμπατριῶτες ποὺ ἀσχολοῦνται μ' αὐτό:

«Κατ' ἀρχὴν καὶ γιὰ νὰ μὴν δημιουργηθοῦν παρεξηγήσεις εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ δηλώσω ὅτι οἱ παρακάτω θέσεις καὶ προτάσεις μου γιὰ μιὰ σωστὴ ἀνάπτυξη μιᾶς ὁλοκληρωμένης ξυλοβιομηχανίας στὸ Ζαγόρι εἶναι προσωπικὲς καὶ δὲν ἔχουν καμιὰ σχέση μὲ τυχὸν συλλογικὲς ὅπου συμμετέχω σὰν μέλος ἢ σὰν ἐκπρόσωπος.

Θεωρῶ σκόπιμο καὶ συμφέρον γιὰ τὸν σκοπὸ ποὺ ὅλοι μας ἐπιδιώκουμε, τὴν ἵδρυση ξυλοβιομηχανίας στὸ Ζαγόρι γιὰ τὴν ἀξιοποίηση ἐκεῖ τοῦ Δασικοῦ μας πλούτου καὶ παροχὴ ἐργασίας στοὺς Ζαγορισίους τῶν χωριῶν μας ἄσχετα ἂν ὁρισμένοι ἢ πολλοὶ θὰ ἀντιδράσουν ἀπὸ συμφέρον ἢ ὑστεροβουλία ἢ καὶ ἄγνοια, νὰ πῶ ὅτι πιστεύω καὶ εἶναι σωστό.

Εἶμαι βέβαιος ὅμως ὅτι ἂν τὶς μελετήσουν σοβαρὰ θὰ συμφωνήσουν μαζί μου καὶ θὰ πρέπει νὰ ἔχουν τὸ θάρρος νὰ τὸ ὁμολογήσουν.

Δὲν θὰ ἀναφερθῶ σὲ ἀριθμοὺς ἐκτάσεων τῶν Δασῶν Ζαγορίου οὔτε τῆς παραγωγῆς των κάθε χρόνο. Θὰ πῶ ὅμως ὅτι εἶναι δυνατὸν καὶ χωρὶς τὸν παραμικρὸ κίνδυνο καταστροφῆς τῶν Δασῶν μας νὰ αὐξηθῆ ἡ παραγωγὴ των στὸ ἥμισυ 70-100 χιλ. κυβικῶν μέτρων χρησίμου ξυλείας καὶ βιομηχανικοῦ ξύλου μαζί. Μὲ τὸ στοιχεῖο αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἀπὸ πολλὲς μερὲς ὁμολογεῖται καὶ μπορεῖ νὰ ἀποδειχθεῖ προτείνω:

1) Τὴν ἵδρυση καὶ λειτουργία μιᾶς ξυλοβιομηχανίας καθέτου ἐπεξεργασίας ξύλου στὸ Ζαγόρι δυναμικότητος 80—100 χιλ. κυβικῶν μέτρων χρησίμου ξυλείας καὶ βιομηχανικοῦ ξύλου.

2) Τὸ ἐργοστάσιο αὐτὸ προτείνομε νὰ γίνῃ στὸ Μοναστήρι τῆς Βουτσᾶς στὸ Ἀνατολικὸ Ζαγόρι ὄχι γιατὶ καταγόμαστε ἀπὸ τὴν περιοχὴ αὐτὴ ἀλλὰ γιατί:

α) Βρίσκεται στὸ κέντρον σχεδὸν τῶν Δασῶν Ζαγορίου Μετσόβου.

β) Συγκλίνουν ἀπ' ὅλα τὰ σημεῖα δρόμοι ἐπαρχιακοὶ καὶ Δασικοὶ ποὺ θὰ ἐξυπηρετήσουν τὴν μεταφορὰν ξύλου ἀπ' ὅλα τὰ δάση Ζαγορίου καὶ ἐπὶ πλέον τοῦ Μετσόβου καὶ αὐτῆς τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας ἀκόμη.

γ) Ἔχει πολλὰ νερὰ γιὰ τὴν ἀποκτίσωση τοῦ ξύλου.

δ) Ἐπιτυγχάνεται μιὰ ἰσορροπη ἀνάπτυξη τοῦ Ζαγορισιακοῦ χώρου μιὰ ποῦ τὰ χωριὰ τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἔχουν καεῖ στὴν κατοχὴ καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὁπολογίσουμε ὅτι θὰ ἀναπτυχθοῦν τουριστικὰ ὅπως προβλέπεται νὰ ἀναπτυχθεῖ τὸ ὑπόλοιπο Ζαγόρι.

3) Νὰ δημιουργηθοῦν βιομηχανίες ξύλου (καλλιτεχνικὲς καὶ μὴ) στὰ χωριὰ ἢ σὲ ὁμάδα χωριῶν γιὰ τὴν μερικὴ ἔστω ἀνακύκλωση τοῦ ξύλου καὶ γιὰ τὴν παροχὴ ἐργασίας στοὺς δασεργάτες καὶ μὴ κατὰ τὴν χειμερινὴ ἐποχὴ καὶ βροχερὲς μέρες.

4) Θεωροῦμε θεμελιώδη τὴν ἐνέργεια τῆς ἐξασφάλισης τῆς πρώτης ὕλης γιὰ νὰ μὴν μπλεχτῆ ἡ βιομηχανία μας στὸν ἄγριο καὶ ἐπικίνδυνο ἀνταγωνισμὸ τοῦ ἐμπορίου καὶ ἡ ἐξασφάλιση αὐτὴ ἐπιτυγχάνεται μόνον, ἂν οἱ Δασοκτήμονες κοινότητες δεχθοῦν νὰ παραχωρήσουν γιὰ 40 χρόνια τὰ κατ' ἔτος παντὸς εἴδους λύμματα ὑλοτομιῶν τῶν δασῶν των δηλ. τὴν δασικὴ των παραγωγή. Γιὰ νὰ μὴν ἀδικηθοῦν καὶ ζημιωθοῦν οἱ κοινότητες ἢ τιμὴ θὰ καθορίζεται κάθε χρόνο γιὰ τὸ κάθε εἶδος καὶ ποιότητα ξύλου ἀπὸ μιὰ ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία θὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς α) Δ)τὴ τῆς Νομαρχίας, 6) Οἰκ. Ἔφορο, γ) Δ)τὴ Δασῶν, δ) ἐκπρόσωπο Δασοκτημόνων κοινοτήτων Ζαγορίου καὶ ε) τὸν ἐκπρόσωπο τῆς Ξυλοβιομηχανίας.

5) Ἡ Ξυλοβιομηχανία αὐτὴ στελεχομένη μὲ ἔμπειρο ἐπιστημονικὸ καὶ τεχνικὸ προσωπικὸ θὰ ἀναλάβει νὰ διαθέτει στὴν ἀγορὰ πλὴν τῆς παραγωγῆς της καὶ τὴν παραγωγὴ τῶν βιοτεχνιῶν ξύλου τῶν χωριῶν ἔναντι μιᾶς μικρῆς προμηθείας. Εὐνόητο εἶναι ὅτι θὰ παίρνει γιὰ τὶς βιοτεχνίες παραγγελίες καὶ θὰ τὶς κατανέμει ἀναλόγως τοῦ εἴδους αὐτῶν. Ἐπίσης θὰ ἀναλαμβάνει κατόπιν εἰδικῆς συμφωνίας μὲ τὶς Δασοκτήμονες κοινότητες τὶς ἀραιώσεις, κλαδέματα καὶ καλλιέργεια τῶν Δασῶν.

6) Ὁ φορέας τῆς ξυλοβιομηχανίας αὐτῆς θὰ πρέπει νὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς:

α) Δασικοὺς Συν)σμοὺς Ζαγορίου, 6) τὶς Δασοκτήμονες κοινότητες καὶ γ) τοὺς μὴ συνεταιρισμένους Ζαγορίσιους σὲ ποσοστὸ ὁ καθένας ποὺ θὰ συμφωνηθεῖ.

Στὴν πρότασή μου αὐτὴ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐναντιωθοῦν πολλοὶ καὶ εἰδικότερα οἱ Δασικοὶ Συνεταιρισμοὶ γι' αὐτὸ θὰ ἐξηγήσω γιατὶ πρέπει νὰ συμμετάσχουν ὅλοι αὐτοί.

α) Γιὰ νὰ γίνει ἡ παραχώρηση τῶν λυμμάτων ἐπὶ 40 χρόνια πρέπει νὰ δικαιολογηθεῖ καὶ ἡ μόνη δικαιολογία ποὺ νομικὰ στέκεται εἶναι ἡ συμμετοχὴ τῆς κοινότητος στὴν ἑταιρεία αὐτή.

6) Ἐπίσης γιὰ νὰ γίνει ἡ παραπάνω παραχώρηση θὰ πρέπει νὰ ἔχουν ὄφελος ὅλοι οἱ κάτοικοι καὶ οἱ Δημότες τῆς Κοινότητος ἔμμεσο ἢ ἄμεσο γιατὶ ἡ κοινοτικὴ περιουσία δὲν ἀνήκει μονάχα σὲ ἐκείνους ποὺ εἶναι μέλη τῶν Δασικῶν Συν)σμῶν ἀλλὰ σὲ ὅλους γενικὰ τοὺς Δημότες καὶ γιὰ νὰ μὴν ὑπάρχει ἀντίδραση ἐκ μέρους των θὰ πρέπει κι αὐτοὶ νὰ συμμετάσχουν στὴν ἑταιρεία αὐτή.

γ) Οἱ Δασικοὶ Συν)σμοὶ θὰ πρέπει νὰ ξεχωρίσουν τὶς δυὸ ἰδιότητες ποὺ θὰ πάρουν μπαίνοντας στὴν ἑταιρεία σὰν μέτοχοι δηλ. τὴν τοῦ Δασεργάτη καὶ τὴν τοῦ μετόχου στὴν ἑταιρεία. Ὁ Δασεργάτης θὰ ἀμείβεται γιὰ τὴν ἐργασία του καὶ ὁ μέτοχος θὰ παίρνει τὸ μερίδιό του ἀπὸ τὰ κέρδη ὅταν ὑπάρχουν.

Ἐπίσης θὰ πρέπει νὰ τὸ καταλάβουν ὅτι δὲν θὰ ἰσχύει ἡ μέχρι σήμερα κατάσταση ποὺ εἶναι κάτι μεταξὺ ἐργάτη καὶ ἐμπόρου.

Οἱ Δασικοὶ Συν)σμοὶ πιστεύω ὅτι θέλουν νὰ ἐξασφαλίσουν 250 τουλάχιστον μεροκάματα τὸ χρόνο ἐργασίας στὰ μέλη των. Ἡ ἐργασία ὅμως θὰ πρέπει νὰ εἶναι πραγματικὴ καὶ ὄχι πλασματικὴ ὅπως εἶναι σήμερα. Ἐξασφαλίζοντας λοιπὸν τὸ ὅριο αὐτὸ ἐργασίας ἀπὸ τὴν πρωτογενῆ ἢ καὶ δευτερογενῆ παραγωγὴ τοῦ Ξύλου ἔχουν τὸ ὁριθόριο καὶ τὴν δυνατότητα νὰ αὐξήσουν ἂν θέλουν ἰδιόκτητες βιοτεχνίες ξύλου οἱ ὁποῖες θὰ ἀποκτοῦν 100ο)ο στοὺς ἰδιους.

δ) Θεωροῦμε καταστροφὴ σύγμα γιὰ τὴν Βιομηχανία αὐτὴ ἡ μείνη στὰ χέρια τῶν Δασικῶν Συνεταιρισμῶν μονάχα ἢ καὶ τῶν κοινοτήτων γιατὶ ἂς μὴν τὸ κρύβουμε οἱ Δασικοὶ Συν)σμοὶ δὲν ἔχουν τὶς ἐμπορικὲς ἱκανότητες ἐκεῖνες ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ διευθύνουν νὰ ἀγοράζουν καὶ νὰ πωλοῦν σὲ μιὰ τέτοια βιομηχανία.

Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι τὴ δουλειὰ αὐτὴ θὰμ ποροῦν νὰ τὴν κάνουν ὑπάλληλοι - στελέχη τῆς βιομηχανίας δὲν εἶναι σωστὸς γιατὶ ἄλλο νὰ σὲ πονᾶ ἐσένα τὸν ἴδιο κι ἄλλο νὰ ἐνεργῆς χωρὶς τὸν φόβο νὰ χάσει ἢ νὰ κερδίσει ἡ ἐπιχείρηση. Ἀλλὰ κι ἂν δεχθοῦμε ὅτι μπορεῖ νὰ γίνει αὐτὸ ποιὸς θὰ εἶναι ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἔχει τὴν δυνατότητα τοῦ ἐλέγχου; Ὁ Συνεταιρισμὸς ὁ Δασεργάτης ἢ ἡ κοινότης μὲ τὴ γραφειοκρατία; Τὴν δυνατότητα αὐτὴ ὅμως θὰ τὴν ἔχουν ἔστω καὶ λίγοι ἀπὸ τοὺς Δημότες ἐκείνους ποὺ προτείνουμε νὰ συμμετάσχουν στὴν ἑταιρεία. Τελειώνοντας τὸ θέμα αὐτὸ λέγω ὅτι κανένας Συνεταιρισμὸς στὴν Ἑλλάδα δὲν μπόρεσε νὰ ἀνταπεξέλθει καὶ νὰ ἀνταγωνιστεῖ τὸ ἐμπόριο πολὺ περισσότερο οἱ δικοὶ μας Δασικοὶ Συν)σμοὶ ποὺ γνωρίζουμε καλὰ τὶς δυνατότες καὶ τὶς μέχρι σήμερα δραστηριότητές των.

7) Ὁ φορέας αὐτὸς ποὺ θὰ ἀναλάβη τὴν ξυλοβιομηχανία γιὰ μᾶς πρέπει νὰ πάρει τὴν μορφὴ τῆς Ἀνων. Ἑταιρείας λαϊκῆς βάσεως στὴν ὁποία ἡ συμμετοχὴ τῶν Δασικῶν Συν)σμῶν νὰ εἶναι ἀπὸ ο)ο. Κοινοτήτων 30ο)ο καὶ Δημοτῶν μὴ Συν)σμένων 30ο)ο.

Νὰ ὁρισθεῖ κατώτατο ὅριο κεφαλαίου 100 ἑκατ. καὶ νὰ ἐπιτραποῦν μετοχὲς τῶν χιλίων δραχμῶν ἢ καθεμιὰ γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ἀγοράσει καὶ ἡ φτωχὴ γυναίκα τοῦ χωριοῦ. Νὰ ὁρισθεῖ ἀνώτατο ὅριο ἀγορᾶς μετοχῶν μέχρι 500 γιὰ τὸν κάθε ἕναν καὶ χωρὶς τὸ δικαίωμα ἐκπροσωπήσεως ἔστω καὶ ἑνὸς στὶς Γεν. Συνελεύσεις. Τέλος στὴ Διοίκηση τῆς ἑταιρείας νὰ ἐκπροσωποῦνται καὶ οἱ τρεῖς δηλ. οἱ Συν)σμοί, οἱ Κοινότητες, οἱ Δημότες.

Γνωρίζω ὅτι πολλὰ θὰ ποῦν ἐναντίον μου ἀλλὰ γιὰ γάρη μιᾶς σωστῆς καὶ πετυχημένης ἀναπτξιακῆς ἐπιχειρήσεως ὅπως εἶναι ἡ Ξυλοβιομηχανία αὐτὴ γιὰ τὸ Ζαγόρι θὰ τὰ δεχθῶ καὶ θὰ προτείνω ἐπὶ πλέον ὅτι ἂν οἱ Δασικοὶ Συν)σμοὶ ἀρνηθοῦν νὰ προχωρήσουμε στὴν ἵδρυση Α.Ε. εὐρείας Λαϊκῆς βάσεως ἔστω καὶ γνωστοῦ αὐτοῦ». ΣΤ. ΣΤΕΡΓΙΑΔΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΗ

Ὁ Ἐπολιτιστικὸς Σύλλογος Κήπων ἔδωσε στὴ σύσκεψη τοῦ Συνδέσμου Ζαγορίσων Ἰωαννίνων ποὺ ἔγινε στὶς 4 Ἀπριλίου στὰ Γιάννινα τὴν ἀκόλουθη ἔγγραφη πρόταση γιὰ τὴν Ἵδρυση πριστηρίου Ἑνώσεως Δασικῶν Συν)σμῶν Ζαγορίου - Κονίτσης - Μετσόβου.

Προτείνουμε:

1) Νὰ μελετηθεῖ ἀπὸ τοὺς ἰδικοὺς ἐπιστήμονες, ποὺ συνέταξαν τὴν πρώτη ἀναγνωριστικὴ μελέτη τῆς Ἑνώσεως Δασικῶν Συνεταιρισμῶν γιὰ τὴν ἵδρυση πριστηρίου, ΚΑΙ Η ΑΥΣΗ τῆς ἱδρύσεως, μὲ τὸ ἴδιο ὕψος δαπάνης (100.000.000) δρχ. δύο πριστηρίων δηλαδὴ ἕνα στὴν περιοχὴ Κονίτσης καὶ ἕνα στὴν περιοχὴ Ζαγορίου. Ἀκόμα νὰ μελετηθεῖ καὶ ἡ ἵδρυση ξηραντηρίου καὶ ἀτμηστηρίου ὀξυᾶς στὴν περιοχὴ Μετσόβου γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν ἐκεῖ Συν)σμῶν καὶ μελῶν τῶν βιοτεχνιῶν.

2) Ἡ ἐξεύρεση οἰκοπέδου νομίζουμε πὼς μπορεῖ νὰ ρυθμιστεῖ διότι ὑπάρχουν τέτοια στὴν περιοχὴ Ζαγορίου (ἐγκαταλειμένες ἐκτάσεις).

3) Ἡ δαπάνη τῶν 100.000.000 κρίνεται ὑπερβολικὴ γιὰ τὴν ἵδρυση μιᾶς μονάχα μονάδας δυναμικότητας 15.00 κυ. ποὺ δὲν λύει καθόλου τὸ πρόβλημα τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ δασικοῦ πλούτου τῆς περιοχῆς τῆς Ἑνώσεως (Ζαγόρι - Κόνιτσα - Μέτσοβο).

Ὁ Πρόεδρος
ΓΕΩΡΓ. ΓΚΟΥΓΙΑΗΣ

τοπικά νέα

ΣΥΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΞΥΛΕΙΑΣ

Μὲ πρωτοβουλία τοῦ Πολιτιστικοῦ Συνδέσμου Ζαγορισίων Ἰωαννίνων πραγματοποιήθηκε στὰ γραφεῖα του (Σίνα 4) τὴν 4 τρ. σύσκεψη κοινοταρχῶν κοινοτήτων καὶ προέδρων Δασικῶν Συν)σμῶν καὶ Συλλόγων Ζαγορίου μὲ θέμα ἵδρυση Ξυλοβιομηχανίας στὸ Ζαγόρι. Παρέστησαν 17 Δασοκτήμονες κοινότητες, 11 Δασικοὶ Συνεταιρισμοὶ καὶ 5 Σύλλογοι. Ἀπὸ τοὺς ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες ὁ κ. Διευθυντὴς τοῦ ὑπ)τος ΑΤΕ καὶ ὁ κ. Μ. Σπύρου τῆς ΤΠΑΗ.

Εἰσηγητὴς ἦταν ὁ Γεν. Γραμματὴς τοῦ Συνδέσμου κ. Στεργιάδης. Τόσο ὁ εἰσηγητὴς ὅσο καὶ ὅλοι οἱ παρευρεθέντες, πλὴν ἑνός, ἐπέμειναν μὲ τὴν πρόταση νὰ ἱδρυθῆ ξυλοβιομηχανία καθέτου ἐπεξεργασίας στὸ Ζαγόρι γιὰ τὴν ἐξαπόληση τῶν Δασῶν καὶ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ Ζαγορίου μὲ φορέα κατὰ προτίμηση τοὺς Δασικοὺς Συνεταιρισμοὺς. Ἐξελέγη τριμελὴς ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ.κ. Καλύβα ἐκπροσώπου τῶν Κοινοτήτων, Εὐστ. Βουλοδήμου τῶν Δασικῶν Συν)σμῶν καὶ Στέρ. Στεργιάδη τῶν Συλλόγων μὲ τὴν ἐντολὴ νὰ ἐφευνήσουν καὶ νὰ ἐνεργήσουν γιὰ τὶς δυνατότητες καὶ προϋποθέσεις ἱδρύσεως τῆς ξυλοβιομηχανίας αὐτῆς καθὼς καὶ γιὰ τὴν σύνταξη τεχνοοικονομικῆς μελέτης ἀφοῦ πρώτα συμφωνηθεῖ ἡ μορφὴ τοῦ φορέως μεταξὺ κοινοτήτων καὶ Συν)σμῶν.

Ὁ κ. Κ. Κυριαζῆς ἐτόνισε ὅτι λόγω τῆς μεγάλης ἀξίας τοῦ ἐργοστασίου καὶ γενικώτερα τῆς ἐκμετάλευσης τοῦ δασικοῦ πλούτου τῆς περιοχῆς εἶναι πρωταρχικὸν ἡ σύνταξη σφαιρικῆς μελέτης ποὺ νὰ καλύπτει ὅλους τοὺς τομεῖς· μόνον τότε εἶναι δυνατὸν νὰ γίνεται λόγος γιὰ βιώσιμο βιομηχανία γιατὶ δὲν ἔχει συνταχθεῖ τέτοια ὁλοκληρωμένη ἔκθεση.

★

ΝΕΑ ΤΩΝ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ

— Χαρὰς Εὐαγγέλια! Σὲ μικρὸ χρονικὸ διάστημα εἴχαμε τέσσερις ἀφροβῶνες παιδιῶν μας. Ἡ Ἠλέκτρα Τούβαλη μὲ τὸν κ. Ἐλευθέριο Στούκη, ἡ Εὐανθία Γιακουμῆ μὲ τὸν κ. Κώστα Χολέβα, ὁ Γαβριὴλ Παπαναστασίου μὲ τὴ δ. Νίνα Παπαναστασίου καὶ ὁ κ. Βασίλης Παπαγεωργίου μὲ τὴ δ. Μαρία Χατζηγιάννη. Ὅλα τὰ ζευγάρια θαυμάσια ταιριασμένα ἀπὸ κάθε πλευρά. Τοὺς εὐχόμαστε καλὰ στέφανα, ὑγεία καὶ εὐτυχία.

— Ὕστερα ἀπὸ διαμονὴ ἔντεκα χρόνων στὸ χωριὸ μας, μετατέθηκε ὁ κ. Φώτης Δήμου ὑπάλληλος τῆς ΜΟΜΑ. Ἡ μετάθεσή του γέμισε θλίψη τοὺς χωριανούς, γιατὶ τόσον αὐτὸς ὅσο καὶ ἡ γυναίκα του ἀγαπήθηκαν θερμὰ ἀπ' ὅλους μας.

— Τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο, μὲ συμμετοχὴ καὶ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης, μετὰ ἀπὸ πολύωρη συνεδρίαση σχημάτισε γνώμη γιὰ τὴν ἀποδοτικότερη ἐκμετάλλευση τῆς σημαντικῆς κληρονομιᾶς ποὺ ἄφησε στὸ χωριὸ μας ὁ ἀείμνηστος Κώστας Λιάπης.

— Ἡ δ. Ἀριστέα Χρόνη στὴ μνήμη τοῦ πατέρα της Παντελῆ καὶ τῆς γιαγιᾶς της Εὐνομίας Σκουτέρη, δώρησε στὴν Ἐκκλησία μας ξυλόγλυπτο κουβούκλιο Ἐπιταφίου ἀξίας 22.000 δρχ.

— Πέθανε σὲ ἡλικία 96 ἐτῶν ἡ χωριανὴ μας Ὄλγα Ν. Οἰκονόμου τὸ γένος Γκολέτση. Ἀρχόντισσα στὸ ἤθος καὶ στὴν παρουσία μὲ χαρακτηριστικὴ εὐγένεια, ἐργατικότητα, φιλοστοργία. Τὸ πεντελικὸ μάρμαρο ποὺ τὴ σκεπάζει στὸ Β' νεκροταφεῖο Ἀθηνῶν, ἄς στέκεται ἀνάλαφρα ἐπάνω ἀπὸ τὴν «Καλὴ - Ὄλγα» μας.

Καὶ πάλιν ὁ Βίκος Ζαγορίου

Ἐπληροφορήθην πῶς ἐπικρατεῖ σκέψις στὰ Γιάννενα, νὰ καταρτισθῆ μελέτη ἀπὸ τεχνικοὺς πρὸς ἀξιοποίησιν τοῦ Βίκου κατὰ τὸ Ἑλβετικὸν σύστημα. Φαίνεται πῶς δὲν εἴμαστε καλά. Καὶ ὅσοι τὸ διενοήθησαν καὶ ὅσοι θὰ ἀναλάβουν μιὰ τέτοια μελέτη. —Ζοῦν ἐκτὸς πραγματικότητος.—

Μὲ τὴν ἀναστάτωσιν ποῦ πῆρε τώρα ἡ οἰκονομία μας καὶ τὴν ἀβεβαιότητα τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς, δὲν μποροῦμε οὔτε ἕνα γεφύρι νὰ κάνωμε, πολὺ περισσότερον τελεφερίκ στὸ Βῖκο καὶ ἐγκαταστάσεις δισεκατομμυρίων δραχμῶν, χρόνον δὲ ἀποσοδιόριστον, πλέον τῶν 50 ἐτῶν, μὲ μύρια ἀπρόοπτα ματαιώσεως μιᾶς τόσον κολοσιαίας προσπαθείας. Ἐκτὸς τοῦ ὃ,τι δὲν μπορεῖ κανένας, οὔτε ἄτομα, οὔτε ὁμάδες, οὔτε ὀργανισμοί, οἰκονομικοὶ καὶ κοινωνικοὶ νὰ διαθέσουν τὰ ἀπαιτούμενα ποσά. Καὶ ἡ μελέτη καὶ ἡ προσπάθεια προορίζεται διὰ τὸ ἀρχεῖον τῆς Ἠπειρωτικῆς Ἱστορίας.

Ἐτονίσαμεν καὶ ἄλλοτε στὲς Ἠπειρωτικὲς ἐφημερίδες, μὲ ὅλην τὴν συμπάθειαν ποὺ τρέφομεν πρὸς τὸ Ζαγόρι, πῶς τὰ μόνα ἔργα ποὺ σηκώνει ἡ ἐποχή μας διὰ τὴν ἀξιοποίησι τοῦ Βίκου, τοῦ καταπληκτικοῦ τούτου πανοράματος ποὺ ἔδωσε ἡ φύσις στὸ Ζαγόρι μας, εἶναι ἡ κατασκευὴ τριῶν θεματικῶν παρατηρίων, μὲ ἐξώστας ἀσφαλείας, εἰς Ὀξυὰν Μονοδενδρίου, εἰς Μπιλὸ Κεντρικοῦ Ζαγορίου καὶ εἰς Βῖκον ἔναντι τοῦ Παπίγκου. Μὲ ὀλίγα χρήματα, οὐχὶ πέραν τῶν 3.000.000 ἑκ. δι' ἕκαστον μὲ φυλακεῖον πρὸς ἔκδοσιν εἰσιτηρίων θεάματος καὶ κυλικεῖον ἀναψυχῆς ἐξασφαλίζοντα τὰ ἔξοδα συντηρήσεως καὶ ἀποδίδοντα σημαντικὰ ὠφελήματα ὑπὲρ τοῦ κεφαλαίου τῆς δαπάνης κατασκευῆς των.

Ἐπιστεύαμεν καὶ πιστεύομεν πῶς μὲ μίαν ὀργάνωσιν στὰ Γιάννενα διαφημίσεως εἰς τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ τὸ Ἐξωτερικὸν τῆς καταπληκτικῆς χαράδρας τοῦ Βίκου, μήκους 20 χιλιομέτρων, μοναδικῆς εἰς τὸν κόσμον, ἀνωτέρας καὶ ἀσυγκρίτου μὲ τὴν τοῦ Κολοράντο Ἀμερικῆς καὶ ὀργανωμένην διακίνησιν τῶν ἐπισκεπτῶν πρὸς τὸ Ζαγόρι καὶ τὰ ἐλατήρια, θὰ ἐπετυγχάνετο ἡ δυνατότης ἐφαρμογῆς εὐρυτέρων σχεδίων ἐκμετάλευσεως το Βίκου, ἐπὶ γενικωτέρα ὠφέλεια καὶ τοῦ Ζαγορίου καὶ τῶν Ἰωαννίνων τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Ἑλλάδος, μὲ τοὺς ξένους, τουρίστας, μπορῶ νὰ πῶ. Μέχρις ὅτου δὲ ἐκτελεσθοῦν μεγάλα ἔργα, τὰ παρατηρητήρια θὰ κρατήσουν ἕνα κόσμο ἐπισκεπτῶν καὶ θὰ τὸν ἐπαυξάνουν μὲ προφανὲς ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ὄφελος. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὀρθή, πρακτικὴ καὶ δυνατὴ λύσις ποὺ μπορεῖ νὰ δοθῆ στὴν ἀξιοποίησι τοῦ Βίκου μας. Πᾶσα ἄλλη καὶ μάλιστα ἡ σχεδιαζομένη θὰ πέση εἰς τὸ κενόν, θὰ χαθῆ ἐπὶ μεγίστη ζημία ὅλων.

....

Τώρα μοῦ ἀπέμεινεν, ὡς μία προσπάθεια διὰ τὸ συμπαθέστατο εἰς ἐμὲ Ζαγόρι ὁ Βίκος. Εἶναι τὸ κύκνειον ἆσμα μου γι' αὐτὸ καὶ θέλω νὰ πιστεύω, πῶς προτείνω τὴν πλέον ὀρθὴν καὶ δυνατὴν λύσιν. Ἂς τὴν μελετήσουν οἱ Ἐπιστήμονες Ζαγορίσιοι Ἰωαννίνων κι ἂς τὴν προωθήσουν. Ἂς τὴν ἐξετάσουν οἱ Ἄρχοντες τοῦ Ζαγορίου, ποὺ μένουν εἰς τὰ Ἀστικὰ Κέντρα, καὶ ἔχουν οἰκονομικὴν εὐχέρειαν νὰ εὐεργετήσουν τὸ Ζαγόρι των, μιμούμενοι τοὺς Ζαγορίους Ἐθνικοὺς καὶ τοπικοὺς Εὐεργέτας. Θὰ μνημονεύονται καὶ θὰ σχωριοῦνται ἀπὸ ὅλο τὸ Ζαγόρι ἐπ' ἄπειρον περισσότερον ἀπὸ τοὺς προγόνους των.

ΧΡ. ΠΑΠΑΣΤΑΤΡΟΥ
πρώην Ὑπουργὸς

Ἀνθρακίτης

Τὸ ὄμορφο αὐτὸ χωριὸ βρίσκεται στοὺς πρόποδας τοῦ Μιτσικελιοῦ καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὰ Γιάννινα 50 χιλιόμετρα. Τὸ ὄνομά του (πρῶτα λεγόταν Καμιά), πῆρε ἀπὸ ἕνα μεγάλο Δάσκαλο τοῦ Γένους ποὺ γεννήθηκε σ' αὐτὸ στὰ μέσα τοῦ 17ου αἰῶνα. Τὸ Μεθόδιο Ἀνθρακίτη καὶ σήμερα τὸ χωριὸ ἔχει 100 μονίμους κατοίκους, οἱ ὁποῖοι τὸ καλοκαίρι γίνονται 300. Ἔχει μονοθέσιο Δημοτικὸ σχολεῖο μὲ 10 μαθητάς. Οἱ κάτοικοί του ἀσχολοῦνται μὲ τὴ γεωργία καὶ τὴν κτηνοτροφία. Τόσο ὁ πρόεδρός του, Ἰωάννης Παπαϊωάννου, ὅσο καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρός του Γεώργιος Μάντζιος φροντίζουν καὶ μοχθοῦν γιὰ τὴν καλυτέρευση τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς τοῦ χωριοῦ.

Πολλοὶ εἶναι οἱ ξένοι ποὺ τὸ ἐπισκέπτονται, γιὰ νὰ ἀπολαύσουν τὸ χρύο νερὸ του, τὴν σκιὰ ἀπὸ τὰ δροσερὰ πλατάνια του καὶ ἀκόμη περισσότερο τὴν «καλημέρα» τῶν κατοίκων ποὺ ζεσταίνει τὴν ψυχὴ τοῦ καθενός, καὶ ἀκόμη τὴν φιλοξενία τους.

Ὁ δρόμος ὅμως ποὺ εὑρίσκεται σὲ ἄθλια κατάσταση ἐμποδίζει τὴν εὔκολη προσπέλασή.

Ἂς δεῖξουν γι' αὐτὸ ἐνδιαφέρον οἱ ἁρμόδιοι ἔτσι ὥστε νὰ μὴ μένει στὸ περιθώριο τὸ χωριό μας, ἀλλὰ, νὰ ἀξιοποιηθεῖ, γιατὶ ἔχει πολλὲς δυνατότητες.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΤΣΙΑΛΟΣ

Η «ΣΚΑΛΑ» ΤΟΥ ΒΡΑΔΕΤΟΥ

Κοινωνικά

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΛΕΠΤΟΚΑΡΙΑ.— Στὸ Βασίλειο Τζαφέρη, πολιτικὸ μηχανικὸ ἀπὸ τὴ Λεπτοκαρυὰ ποὺ ἔδωσε ἀμοιβαία ὑπόσχεση γάμου μὲ τὴ χαριτωμένη δεσποινίδα Λίλα Τσαΐδα, εὔχομαι καλὰ στέφανα.

Τίκας

— ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ.— Ἡ δ. Δανάη Κασαβέτη ἀρραβωνιάστηκε μὲ τὸν κ. Γεώργιο Παπανικολάου ἀπὸ τὴ Χρυσόραχη.

Τοὺς εὐχόμαστε καλὰ στέφανα.

— ΣΚΑΜΝΕΛΙ.— Ἡ δ. Φρόσω Μπούκα ἀρραβωνιάστηκε μὲ τὸν κ. Σταῦρο Γιακουμᾶτο ἀπὸ τὴν Κεφαλονιά.

— ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ.— Ἡ δ. Μαρία Ν. Τσουμίδη ἀπὸ τὸ Βρυσοχώρι καὶ ὁ κ. Ὀρέστης Τζούμας, γεωπόνος, ἔδωσαν ἀμοιβαία ὑπόσχεση γάμου.

Τοὺς εὐχόμαστε καλὰ στέφανα.

ΒΙΤΣΑ.—

Στὴ Βίτσα ἀρραβωνιάστηκε ὁ Γεώργιος Σ. Καρέτσης μὲ τὴ συγχωριανή του Φωτεινὴ Βασδέκη.

Τοὺς εὐχόμαστε καλὰ στέφανα.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΓΡΕΒΕΝΗΤΙ.— Ὁ κ. Χρῆστος Βασ. Βράστος ποὺ μένει στὰ Γιάννενα ἔγινε γιὰ πρώτη φορά, πατέρας χαριτωμένου κοριτσιοῦ. Εὐχόμαστε στὸ ζεῦγος νὰ τοὺς ζήσει.

— Ὁ κ. Γεώργιος Χρ. Ράπτης, ἀγροτικὸς διανομέας τοῦ Ταχυδρομικοῦ Γραφείου Γρεβενητίου (καταγόμενος ἀπὸ τὸ Διπόταμο) ἔγινε γιὰ τρίτη φορὰ πατέρας χαριτωμένου ἀγοριοῦ.

Εὐχόμαστε στὸ ζεῦγος νὰ τοὺς ζήσει.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ.— Πέθανε καὶ κηδεύτηκε ἡ Ἑλένη Δαρδάνη 94 ἐτῶν στὶς 28 Γενάρη. Τὸν ἀδελφὸ της Λευτέρη Τζαφλίδη καὶ συγγενεῖς της συλλυπούμαστε.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ.— Πέθανε καὶ κηδεύτηκε στὸ Τσερβάρι στὶς 25.3.79 ἡ Ὄλγα χήρα Ἀναστ. Πασχάλη σὲ ἡλικία 88 χρονῶν.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ.— Πέθανε καὶ κηδεύτηκε στὸ Καπέσοβο στὶς 28.3.79 ἡ Βικτωρία Βασιλᾶ σὲ ἡλικία 96 χρονῶν.

ΔΙΛΟΦΟ.— Πέθανε καὶ κηδεύτηκε στὸ χωριὸ του τὸ Δίλοφο στὶς 9.4.79 ὁ Βασίλειος Ζώης. Τοὺς συγγενεῖς του συλλυπούμεθα ἐγκάρδια.

— ΣΟΥΔΕΝΑ.- Στὶς 2 τοῦ Ἀπρίλη πέθανε σὲ ἡλικία 79 ἐτῶν ὁ Χριστόδουλος Γκράτζιος ἀπὸ τὰ Σουδενά. Ἂς εἶναι ἐλαφρὸ τὸ χῶμα ποὺ τὸν σκεπάζει.

ΤΟΠΙΚΑ ΝΕΑ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΟΜΙΛΙΑ

Ὁ Ἐκπολιτιστικὸς Σύλλογος Κήπων μὲ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὀργάνωσε τὴν πρώτη πανηγυρικὴ ὁμιλία στοὺς Κήπους τὴν 9ην Μαρτίου 1979.

Ὁμιλητὴς ὁ ἐκλεκτὸς Ζαγορίσιος ἐπιστήμονας Βασίλειος Τζιόβας ἀπὸ τὰ Κάτω Πεδινά. Θέμα: Γεωργοκτηνοτροφικοὶ Συν)σμοί, Συλλογικὲς προσπάθειες, σημερινὴ καὶ μελλοντικὴ κατάσταση Γεωργῶν καὶ Κτηνοτρόφων, κοινὴ ἀγορὰ κλπ. Μετὰ τὴν ὁμιλία ἔγινε διάλογος μεταξὺ ὁμιλητοῦ καὶ κατοίκων. Ἡ ἐπιτυχία ἦταν τεράστια. Ἤδη ἀπὸ 22 μόνιμους κατοίκους ἔγινε αἴτηση καὶ ἐστάλη στὴν ΑΤΕ γιὰ τὴν ἵδρυση Γεωργοκτηνοτροφικοῦ Συν)σμοῦ στοὺς Κήπους μὲ στόχους τὴν ἐκμετάλευση τῆς Γεωργίας, Κτηνοτροφίας καὶ μεταποιήσεως τῶν προϊόντων (Βιομηχανία - Βιοτεχνία) μὲ παράλληλη ἀνάπτυξη οἰκοτεχνίας κυρίως σὲ προϊόντα καλλιτεχνικῆς χειροτεχνίας. Ἐκτὸς αὐτοῦ ἡ μεγαλύτερη ἐπιτυχία γιὰ τὰ χωριὰ τοῦ Ζαγοριοῦ γενικὰ εἶναι τοῦτο. Ἄνθρωποι ποὺ ἀγαποῦν τὸ Ζαγόρι βγῆκαν καὶ συζήτησαν μὲ τοὺς κατοίκους γιὰ τὰ θέματά τους, ἀνατρέποντας τὴν μέχρι τώρα νοοτροπία νὰ τρέχουν οἱ Ζαγορίσιοι στὰ Γιάννινα, στὶς διάφορες συσκέψεις καὶ συγκεντρώσεις, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ταλαιπωροῦνται νὰ ξοδεύονται καὶ τελικὰ νὰ μὴν βλέπουν τοὺς Ζαγορίσιους ποὺ μένουν στὰ Γιάννινα στὶς συγκεντρώσεις αὐτές. Ἀπὸ μέρους μας εὐχαριστοῦμε τὸν Βασίλη Τζιόβα καὶ τοὺς παρευρεθέντας στὴν πρώτη αὐτὴ ἐκδήλωση τοῦ Συλλόγου μας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΚΡΟΥΙΔΗΣ
Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου

ΔΩΡΕΑΙ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Ὁ κ. Ἄγγελος Δαλαγγέλης Συν)χος Διδ)λος ἀπὸ τὴν Πέτρα Ζαγορίου προσέφερε 1500 δρχ. στὴν Ἀδελφότητα Πετριωτῶν «ΠΡΟΟΔΟΣ» ὑπὲρ τῶν κοινωφελῶν σκοπῶν τους στὸ χωριὸ Πέτρα - Ζαγορίου εἰς μνήμην τῆς σεβασμίας ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ ΑΝ. ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ, θείας του ποὺ πέθανε στὴν Ἐκάλη καὶ κηδεύτηκε στὸ Νεκροταφεῖο Κηφισιᾶς στὶς 18.2.79.

ΔΩΡΕΕΣ

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ.— Ἡ Κα Σταματία, χήρα Δημητρίου Μπίρη, ἀπὸ τὸ Βρυσοχώρι, δώρησε στὴν Ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ «Παναγία, Κάτω Μαχαλᾶ», 9.500 δρχ. ποὺ χρησιμοποιήθηκαν γιὰ τὴν ἠλεκτρικὴ ἐγκατάσταση τῆς Ἐκκλησίας, σὲ μνήμη τοῦ ἀδελφοῦ της Νικολάου Νούτσου καὶ τοῦ γυιοῦ της Κωνσταντίνου Μπίρη.

— ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ.— Ἡ κ. Ἐλισάβετ Γιαννακοῦ, γιὰ ἐτήσιο μνημόσυνο τοῦ ἀειμνήστου συζύγου της Ἐπαμεινώνδα Γιαννακοῦ ἀπὸ τὸ Τσεπέλοβο, ἔστειλε στὸ Γυμνασιακὸ μας Οἰκοτροφεῖο 2.500 δρχ. καὶ στὴν ἐκκλησία μας 1.000 δρχ. Ἂς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη του.

Πολιτιστικὸ Σύλλογος
Τσεπελόβου «ὁ Τσούφης»

ΕΛΑΤΗ.— Ὁ κ. Ἄλκης Μ. Μάνθος κατέθεσε εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Γεωργίου Ἐλάτης, 1.000 δρχ. εἰς μνήμην τῆς ἀδελφῆς του Ἐλευθερίας Χ. Κολοβοῦ.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Ἡ οἰκογένεια Γιαννακοῦ μὲ τὴ συμπλήρωση χρόνου ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Γιώργου Γιαννακοῦ πρόσφερε στὸ Ἐκκλησιαστικὸ Ταμεῖο Κουκουλιοῦ δραχμὲς χίλιες 1000 γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησιᾶς.

Ἡ οἰκογένεια Χαρ. Πετράκη τὸ ἴδιο πρόσφερε δραχ. χίλιες (1000) πρὸς τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Ταμεῖο Κουκουλιοῦ στὴ μνήμη τῆς Πελαγίας Δ. Δανόλα.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Πρωτοβουλία τοῦ Ἐκπολιτιστικοῦ Συλλόγου μαὶ μὲ τὴν συμπαράσταση τοῦ προέδρου τῆς Κοινότητας κ. Ι. Καλύβα, τῶν μελῶν τοῦ Κοιν. Συμβουλίου καὶ πολλῶν συγχωριανῶν φυτεύτηκαν στὸ δημόσιο δρόμο περισσότερες ἀπὸ 200 λεύκες.

Δυστυχῶς, περαστικὸς προφανῶς, ἔσπασε 15 ἀπὸ αὐτές. Καὶ γράφουμε περαστικὸς γιατὶ δὲν πιστεύουμε ὅτι χέρι Ζαγορίσιου μποροῦσε νὰ κάνει τέτοια κακοήθη πράξη.

ΓΡΕΒΕΝΗΤΙ

Γιορτάστηκε μὲ μεγάλη λαμπρότητα ἡ ἐπέτειος τῆς 25ης Μαρτίου 1821. Μετὰ τὴ Δοξολογία καὶ τὴν κατάθεση στεφάνων ἀπὸ τὶς ἁρμόδιες ἀρχὲς στὸ Μνημεῖο τῶν πεσόντων, ἔγινε στὸ Πετρίδειο ἵδρυμα Σχολικὴ ἑορτὴ στὴν ὁποία παρευρέθηκαν ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ.

Εὐχαριστοῦμε καὶ συγχαίρουμε τοὺς μικροὺς μαθητὲς τοῦ Νηπιαγωγείου καὶ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν ἄριστη καὶ ἀξιέπαινη καθοδήγηση τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ τῆς Δ)ντριας τοῦ Νηπιαγωγείου μᾶς παρουσίασαν ἄριστο θέαμα μὲ τὰ ποιήματα καὶ τοὺς διαλόγους.

Α.—

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΜΟΡΦ. ΣΥΛΛΟΓΟΥ «Η ΛΑΪΣΤΑ - ΖΑΓΟΡΙΟΥ»

Στὶς 4.2.79 πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου ποὺ μένουν στὴν Θεσσαλονίκη, καθὼς καὶ τὸ ἐθιμοτυπικὸ κόψιμο τῆς πίτας.

— Στὶς 24.2.79 ἔγινε συνεστίαση καὶ χορὸς τοῦ Συλλόγου στὴν Ἠπειρωτικὴ ταβέρνα «Ψάθα». Παρευρέθηκαν περίπου ἐνενήντα ἄτομα. Ἀρκετοὶ ἦταν οἱ πατριώτες ποὺ μένουν σ' ἄλλες πόλεις.

— Ὁ πατριώτης κ. Ἰωάννης Πάντος, συμβολαιογράφος, ἀνακοίνωσε στὸν Σύλλογο ὅτι ἀναλαμβάνει νὰ καλύψει ὅλα τὰ ἐπιπλοιπα ἔξοδα ποὺ θὰ ἀπαιτηθοῦν γιὰ τὴν ἐπισκευὴ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παμ. Ταξιαρχῶν συνεργαζόμενος ἔτσι στὴν περίπτωση αὐτὴ μὲ τὸν κ. Γ. Ταμπάκη.

— Ὁ πατριώτης κ. Τρ. Ράφτης, καθηγητὴς Πανεπιστημίου, προσέφερε στὸν Σύλλογο 10.000 δρχ. γιὰ τὴν ἀγορὰ τριῶν πορτοκαλιῶν γιὰ τὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ.

— Ἐπίσης οἱ παρακάτω πατριῶτες προσέφεραν τὶς ἑξῆς νέες εἰσφορές: κ. Γ. Ζαμάνης 3.000, δ. Μ. Παπαγεωργίου 2.000, κ. Κ. Παπαγεωργίου - Γιαννακαπούλου 2.000, κ. Γ. Ταμπάκης 1.000, κ. Χ. Γκούμα 200, κ. Σ. Βεργίου 500, δ. Χ. Μπρούμπη 1.000 κ. Μ. Βρέντζιος 1.000, κ. Ι. Κ. Πίνιος 2.000, κ. Παπαποστόλου 1.000.

Τοὺς εὐχαριστοῦμε θερμά.

ΔΙΑΛΕΞΗ

Ἡ Κα Ἑρμηνεία Φωτιάδη, σύζυγος τοῦ συμπατριώτη μας γιατροῦ Ἀθ. Φωτιάδη, ἔκανε στὶς 8—4 στὴν αἴθουσα τῆς Ζωσιμαίας Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας διάλεξη γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ παράδοση. Ὅσοι παρακολούθησαν αὐτὴ τὴ διάλεξη ἔμαθαν καὶ δοκίμασαν ἀληθινὴ συγκίνηση, ὅπως ἡ ὁμιλήτρια παρουσίασε μ' ἀριστοτεχνικὸ τρόπο τὸ περιεχόμενο τοῦ θέματος. Κι αὐτὸ ἦταν ἐπόμενο γιατί ἡ Φωτιάδη γνωρίζει τόσο τὴν ἑλληνικὴ παράδοση.

ΝΕΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Μὲ χαρὰ μάθαμε τὴν ἐγκατάσταση στὰ Γιάννινα τοῦ Βασ. Τζαφέρη, πολιτικοῦ μηχανικοῦ.

Τοῦ εὐχόμαστε καλὲς δουλειές. Τὸ γραφεῖο του εἶναι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βασιλ. Γεωργίου 6' 21.

Οἱ χωριανοὶ του ἀπ' τὴ Λεπτοκαρυά.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ: Τουριστικὰ δωμάτια στὸ ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ. Διαμονὴ ἄνετη τηλ. 0653)81223 καὶ 0651)22686.